Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

THƯỢNG ĐẲNG DƯỢC PHÒNG

G. RENOUX

NHỨT HẠNG BÀO-TỂ-SƯ

Ở ngang nhà hát Tây.— Saigon

Tiệm củ cũa ông HOLBÉ và RENOUX

Y-khoa dược liệu đủ thứ
Vật liệu để bào chế thuốc
Vật liệu để dùng chụp hình
Đồ tiện dụng cho người Langsa và người ngoại-quốc
Đồ phụ tùng cho nhà bào chế thuốc
Đồ phụ tùng về máy chụp hình
Kiến và giấy để chụp hình
Đồ để dùng bó rịt
Dầu thơm thượng hạng đủ thứ
Dầu măng (Bạc-hà) thượng hạng

Thuốc nước hiệu **R.** để dùng mà bỏ nha-phiền của ông **Holbé** chế ra.

Như vị nào có mua thuốc cũa Thượng-đẳng Dược-phòng **G. Renoux** thì phải nài cho có cái nhản hiệu **Xich-long** (con rồng đỏ).

P. S.—Nếu vị nào có gởi thơ xin, thì nhà Thượng-đẳng Dược-phòng G. Renoux sẽ gởi cho không một cuốn *Dược-tánh-lược-biên* có chỉ rõ cách dùng các thứ thuốc.

Saigon, Imp. Commerciale C. ARDIN ET FILS.
Tirage: 1.800 exemplaires.
Le Directeur-Gérant: NGUYỄN-CHÁNH-SẮT p. o.

NÔNG-CÔ MÍN-ĐÀM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

PARAISSANT LE JEUDI

17e ANNÉE
NĂM THỨ 17
Ngày 28 Mars 1918

農賈茗談

Số 58
Ngày 16 tháng hai năm Mậu-Ngũ

Mỗi tuần đăng báo ngày thứ năm

ĐỊNH GIÁ BÁN
TRONG CÕI ĐÔNG-DƯƠNG

Một năm	5$00
Sáu tháng	3 00
Mỗi số	0 15

ABONNEMENTS
France et Colonies

Un an	20fr.00
Six mois	12 00

Les abonnements sont payables d'avance

Chủ nhơn:
F. CANAVAGGIO

Quản-lý, kiêm Chánh-chủ-bút:
Nguyễn-chánh-Sắt

Đại-biểu:
Đặng-thúc Liêng. — Nguyễn-viên-Kiều

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

La ligne de 0m065 de large... 1$50
Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés.
Pour les annonces commerciales on traite à forfait.

RAO BÁO
Những lời rao báo về việc thương mãi, xin gởi thơ, hoặc đến tại Bổn-quán mà thương nghị.

Direction, Rédaction et Administration: 48, rue Hamelin.— SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Thiệt nghiệp yếu luận.
2. Annonce Judiciaire.
3. Nông-nghiệp tương-tế-hội.
4. Giục thành thiện sự.
5. Âu-châu chiến cuộc.
6. Tuế-giới tân văn.
7. Đông-Dương thời sự.— Ai tín.
8. Sadec khuyến-học-hội tân thiết.
9. Thuyên bổ.— Tòa mật nghị.
10. Xuy mao cầu tì.
11. Trinh thám tiểu thuyết.
12. Nhàn đàm.— Cung tụng lương-y.
13. Chị em nói chuyện.
14. Thi phổ.
15. Nói chữ sái nữa.
16. Vài lời cảm tạ.
17. Hữu công đặt thưởng.
18. Đại-Pháp lễ nghi.
19. Bổn-quán cáo bạch.
20. Công văn lược lục.
21. Thứ giang hồ.
22. Các lời rao thương mải.

二天堂大藥房
NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẢN-ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KỲ

Ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-PHỤNG-HUỜN

二天堂金鳳丸

Phàm mà đờn-bà khác hơn đờn-ông thì chỉ có 2 điều: 1° đường-kinh, 2° sanh-đẻ mà thôi. Nên hễ muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường-kinh đều đặng. Nếu đường kinh chẳng đều thì khó mà có thai cho đặng, ấy là phần nhiều, gốc bởi ngoại-cảm, lục-dâm, hoặc tại lo, rầu, buồn-bực, ưu-huất trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bịnh, đều cũng do nơi đường-kinh không đều mà ra.

Tiệm tôi đây, từ ngày đặng phương thuốc mầu-nhiệm của ông Tổ truyền lại đến nay, hằng gìn lòng cứu giúp cho đời, lựa những thuốc tốt, gia công chế ra mà làm hườn để trị cho các chứng bịnh đờn-bà đều dùng đặng hết.

Còn như bịnh thời mà thường uống thuốc nầy, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bịnh, mà rồi sanh con dễ cháu cũng nhiều, chi như đờn-bà có thai mà uống thuốc nầy, thì lại đặng an thai bảo sản, chừng sanh con ra đặng mạnh mẽ nữa, ấy là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bịnh đờn-bà hiệu nghiệm như thần đó.

Chữa trị các chứng kể ra sau nầy:

1· Đường-kinh hoặc trồi, hoặc sục, hoặc ít, hoặc nhiều;
2· Bạch-đái, Bạch-dâm, ra hoài không dứt.
3· Đường kinh hoặc vàng đọt, hoặc đen bầm;
4· Khí huyết đều hư, đường kinh không có;
5· Hoặc đường kinh ra nhiều quá, như muốn băm băng;
6· Đường kinh đi nghịch, sanh ra thổ huyết, trong bụng thì đau;
7· Thân thể chẳng yên, xây-xẩm mặt mày, ăn uống không tiêu;
8· Đau lưng, mỏi cẳn, vàng mét, ôm gầy;
9· Thai động chẳng yên, trong bụng đau hoài
10· Đẻ rồi ứ huyết mà đau, hoặc lá-nhau không ra.

CÁCH DÙNG: Mỗi ngày phải uống 1 hườn, uống với nước trà. Còn đờn-bà để thì phải dùng nước đái con nít mà uống với thuốc.

CỮ AN: Những đồ sống-sít, lạnh lẻo, cùng là đồ rang-nướng nóng nảy, độc-địa chẳng nên dùng.

Mỗi hộp 2 hườn, giá là..... 1$ 00

Tế sanh dược thủy

Hiện nay, là đời Y-học phát minh, cho nên nghề Y-thuật đã nghiện cứu càng ngày càng tinh hơn nữa, nhưng mà đời càng tấn hoá chừng nào, bịnh lại càng sanh nhiều chứng lạ lùng chừng nấy, cho nên phép làm thuốc cũ g phải tùy cơ mà chế luyện thì mới thiệu hợp thời nghi. Nay Bổn-đường có chế một thứ thuốc nước nầy rất hay thần hiệu chủ trị các chứng kể ra sau nầy:

Về các chứng ban,
Bôn mùa cảm mạo,
Nóng lạnh nhứt đầu,
Thời chứng dịch hạch,
Hoắt loạn mửa vã,
Đau bụng sình bụng,
Trúng phong trúng đàm,
Bất tỉnh nhơn sự,
Cảm gió sanh ho,
Kiết máu kiết đàm,
Nhứt mỏi cùng mình,
Tinh thần bãi hoải,
Trúng thử phát nóng,
Thủy thổ bất phục,
Vị chẳng tiêu hoá,
Đi ghe dại sóng,
Sơn phong chanh rét,
Dà ngứa nổi sẩn.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần uống nửa ve, bịnh nặng phải uống nhiều hơn. Con nít mỗi lần uống từ 15 giọt đến 20 giọt. — Con nít chưa đầy 6 tháng uống 6 giọt, uống với nước trà, cứ nửa giờ thì uống một lần, trong uống ngoài thoa, rất nên công hiệu.

Mỗi ve giá là..... 0$ 10
Mỗi 10 ve..... 0 90

Nhi-khoa-cang-cơ-tán

Chủ trị con nít cập mạng kinh phong, cùng các chứng bịnh của con nít kể ra sau nầy:

Cảm mạo phong hang, mình nóng, mặt đỏ, đàm ngăn chận cổ mắt lao liên, hoặc trợn tráng, cứng răng, cứng hàm, bất tỉnh nhơn sự, miệng mũi trùng khí, trong ruột đau thắc, hơi thở khò khè mà làm ra ho, hoặc khóc đêm và giựt tay giựt chơn, đương đại hoắt hơn, hoặc miệng môm khô khan lại hay khác nước, ấy là chứng CẤP-KINH PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc tán nầy.

Còn như thoạt nóng, thoạt lạnh, khi mửa, khi la rút tay, rút chơn, da mặt xanh, vàng mét, ôm gầy kho kue, ọc sữa, ăn uống chẳng dạng, khóc có nước mắt đêm ngủ con mắt không nhắm, đường đại đường tiểu không tốt, tay chơn lạnh ngắc rét lắm chẳng biết, ấy là chứng MẠNG-KINH-PHONG, phải dùng nước gạo rang ma uống với thuốc tán nầy lập tức thấy hiệu nghiệm.

Cách dùng: Con nít trong tháng tới 3 tháng uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi sắp lên mỗi ngày uống 2 lần mỗi lần 1 gói. Còn con nít ngày thường muốn nó ăn-chơi thì mỗi ngày cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trừ đặng các chứng bịnh và mạnh mẽ trong mình.

Mỗi gói giá là..... 0$ 25

Bạch trược cao

Thuốc nầy để trị các bịnh lậu, hoặc đái gắt, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc lậu kê lậu huyết chảy ra dầm dề cứ theo, phép mà dùng thì hết, lại trừ đặng các chứng bịnh độc.

Trong mỗi hiệp đều có chỉ cách dùng.

Mỗi hiệp giá là..... 0$ 60

ĐỖ-TÁI-SANH
Đại dược-Phòng

26, rue Gialong, 26.— CHOLON

Tại bổn-hiệu tôi có bán đủ các thứ thuốc như mấy nhà thuốc lớn của Langsa và đủ các hiệu của mấy nhà thuốc danh tiếng bên Tàu, bổn hiệu cũng có chế nhiều thứ thuốc rất hay: Như một thứ thuốc theo kiểu sau đây, để mà trị-đàm dưỡng-phổi, và trừ các chứng bịnh ho, như: Ho-lao, ho-ôn, ho có máu, ho-phong, ho-gió, chẳng luận là lâu hay mau, hễ dùng tới nó thời tất nhiên thần hiệu, và xin quí ông coi cho kỹ những thuốc của bổn hiệu tôi thời chắt.

12 ve giá là..... 0.30

TẠI BỔN-HIỆU

Có trồng răng và bịch răng bằng vàng Tây với vàng Annam, chắt chắng khéo léo lắm, mà giá lại rẻ hơn hết các tiệm, quí ông muốn làm kiểu nào cũng đặng (Tôi cũng đứng bảo lãnh trong một năm như có hư tôi sửa lại không ăn tiền).

Những thuốc của tiệm bổ-tái-Sanh và Đỗ-trạch-Sanh trong lục tỉnh đều có bán lẻ.

PARFUMERIE-COIFFEUR-CHAPELLERIE

« Michel THO »

Tiệm hớt tóc ở đường Catinat, số 93, ngan nhà in và nhà bán sách của ông C. Ardin et Fils (Imprimerie Librairie Commerciale) bán nón, dủ, xà-bong thơm và dầu thơm, gậy cầm tay, phấn thoa mặt vân vân. Giá rẻ lãnh sửa máy may, máy viết các hiệu. Ban thơ truyện đủ thứ.

TRƯỚC KHI MUA XE MÁY
Thì quí-vị nên đến tiệm

LỤC-TỈNH-LÂU
Thì quí-vị ắc chọn đặng

KIỂU XE

EMBLEM VÀ MEAD

Tốt đẹp, chắc chắn và giá rẻ hơn các nơi

Đường Espagne số 48
Góc Chợ-mới
SAIGON
TRẦN-QUANG-NGHIÊM

Đỗ-trạch-Sanh, Đại dược phòng
7, Quai de Minh-Hương, 7
CHOLON

Tiệm bào chế thuốc theo cách Langsa, có trữ đủ các thứ thuốc danh tiếng bên phương Tây và Trung-quốc, chẳng thiếu món nào, hãy bổn hiệu mới chế một thứ thuốc hay, thơm tho ngọt diệu, hình nó giống trái na, đựng trong hộp theo kiểu sau đây, để trị các chứng bịnh ho, đau bụng và siểng, uống nó thì ngủ ngon, thiệt là một thứ thuốc trị đàm rất mạnh, chẳng luận lớn nhỏ, đều dùng đặng cả. Xin quí vị có mua thì phải coi cho kỹ, kẻo lầm đồ giả.

Mỗi hộp..... 0$25 — 12 hộp..... 2$40

TIỆM
Trương-văn-Hanh
SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lãnh thắp mướn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tan, tế, kỵ yến, tân-gia, hạ-thọ.

Khăn đen bằng nhiều tấy tốt thượng hạng, bán mớ và bán lẻ vỏ ruột xe máy hiệu Michelin.

Quí khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gởi thơ cho tôi, tôi sẵn lòng kỹ lưỡng gởi contre remboursement nghĩa là đóng bạc tại nhà thơ mà lãnh đồ.

Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn ông cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng cữ quốc-ngữ Prix-courant.

TRƯƠNG-VĂN-HANH,
cẩn khải.

NAM-ĐỒNG-LỢI
56, Rue Viénot, Saigon

Hiệu **NAM-ĐỒNG-LỢI**, là của hằng An nam của bộ Nam-kỳ Cơ-từ-phương-chức-công-ty, lập ra mà bán đủ các thứ.

Hàng-Bắc.
Hàng-Tàu. — Hàng-Tây.
Nón cabques, Valises.

Bố may mùng Annam dệt rẻ và chắc.

Ống súc thau, xuy bạc, ô trơn, ô chạm vân vân.

Vỏng gai, trà ướp sen, ướp thủy-tiên.

May quần áo Annam.

May áo quần Tây; đồ trắng, đồ Kaki, áo chemises, blousses.

Bán thiệt giá — may mau ăn công rẻ — có mướn được thợ giỏi.

Xin mời quí khách đồng-bang tới xem chơi.

BÙI-QUANG-CHIÊU.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.

NHÀ IN VÀ NHÀ BÁN SÁCH
J. Viet

Nhà in nầy lập ra đã hơn 10 năm rồi in đủ các xứ các kiểu, có lãnh in đồ tại kho sách Nhà-nước và các Sở Thambiện. — Có đóng bìa sách đủ kiểu, rất khéo rất đẹp. — Có in đủ các thư thiệp quan hôn tang tế, nhiều kiểu nhiều màu hoa hoè rực rỡ, mạ vàng cũng đẹp. — Vậy xin Lục-châu chư quân-tử, có cần dùng việt chi, hãy đến tiệm tôi, tôi đã lam mau mắn mà tính giá lại rẻ. — Tiệm tôi cũng có bán đủ Thơ, Tuồng, Truyện, Sách.

BÁN MÁY XAY LÚA

Nguyên tôi có mua một cái máy xay lúa, chưa xài tới, còn mới tinh-anh, mà nay tôi mắc tính lo làm việc khác, nên muốn bán lại, vậy lục châu chư quân-tử như ai có muốn dùng thì tôi bán lại cho, xin hãy viết thơ cho tôi, hoặc đến tại nhà tôi mà thương nghị.

TRƯƠNG-VĂN-HANH.
Cycles et Eclairage à Sadec,

Rao bán xe hơi
đưa bộ hành

Kính lời cho quí khách đặng hay.

Tôi có một cái xe hơi đưa đò hiệu Panhard Levassor bốn máy chạy bằng giây chaine mười người ngồi. Máy móc còn tốt.. Như quí khach ai muốn mua đưa đò thì xin đời gót đến nhà tôi, trước coi sau thương nghị giá cả, thì tôi sẽ sẵng lòng mà tiếp rước quí khách một cách trọng thể.

Nay kính.
NGUYỄN-NGỌC-CHẤT, Conseiller.
Provincial Cầu-an-Hạ (Cholon)
Village de Đức-hòa.

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG
PHARMACIE ASIATIQUE
38, Rue de Canton. — Cholon
Tiệm chánh ở tại Quảng-đông, ông Lương-y Vi-Tế-Sanh chế ra.

Sưu-Độc-Linh-Dược
(THUỐC TRỊ BỊNH TIỀM-LA)

Bịnh Hoa-liễu là một mối giặc lớn trong đời văn-minh thế-giới, hễ mang lấy nó, ăn chẳng biết ngon, ngủ không yên giấc, ấy là một giống bịnh rất thảm, rất độc, cho nhân-quần xã-hội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay những anh-hùng hào-kiệt, có nhiều người vì nó mà phải bỏ mình cùng tuyệt giống, hoặc di truyền lại cho vợ con, ấy cũng đều tại dùng lầm phương thuốc.

Chớ như tiệm tôi đây, từ ra làm thuốc đến nay, vẫn trị các bịnh Hoa-liễu cũng đã nhiều, gần khắp trong thế-giới, cho nên mới thấy đặng nhiều cái mối tệ mà nghiệm ra, vì có nhiều thầy trị bịnh Hoa-liễu thì hay dùng những vị Bả-đậu-sương mà xổ cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà dằng xuống, như vậy thì chẳng những là hại thân mà lại không còn sanh con nữa đặng, ắt phải tuyệt giống tuyệt nòi, cái sự hại ấy rất to. Vả chăng hễ cái độc mà nó vào mình, thì nó cứ vào theo mấy nơi mạch máu, chớ không phải là ở hoài một chỗ, nếu xổ như vậy mà xổ ra mấy nơi mạch máu trong cả châu-thân đặng sao? Bất quá là lúc cái nhiệt độc nó đương hành mà cho xổ ra, hoặc cho nó hạ xuống, đặng mà làm cho bịnh giảm xấp thời đó mà thôi, chớ nói lành chỗ độc ấy hay là mạnh trong mình một hai tháng thì là lầm to lắm đó.

Bởi tôi xét rõ các cớ ấy, nên phải tìm các phương hay và hiệp với các ông Lương-y đặng nghiệm cứu các chứng bịnh ấy mà chế thứ thuốc nầy ra đây, để mà cứu người và giúp đời, vả lại lãnh thuốc cũng là hòa-bình, không ngưn cũng không xổ lắm, bịnh nặng thì mỗi ngày xổ hai lần, còn bịnh nhẹ thì mỗi ngày xổ một lần, không đau bụng, cũng như thể người mạnh lại dẫn vào các nơi mạch máu mà đuổi các chứng độc, hoặc theo mồ hôi, hoặc theo đường tiểu-tiện, hay là hơi thở mà ra. Dầu cho người không phải bịnh Hoa-liễu mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch sạch sẽ, ăn được nhiều, ngủ yên giấc và sửa diện-mạo sáng láng, tinh-thần khỏe khoắn.

Chỉ trị các chứng bởi bịnh Hoa-liễu kể ra sau nầy:

Phong thấp đau xương,	Bán thân bất toại,
Tim-la lở lói,	Dương-mai mọc mụn,
Đau bịnh hột-xoài,	Ung thư nhọt ghẻ,
Huyết khô huyết độc,	Lát voi lát đồng tiền,
Ghẻ độc lấy lọa,	Vô danh thũng độc,
Hạch nơi chỗ độc,	Các chứng độc ngoài da.

Như ai có bị mấy chứng bịnh nầy thì xin đừng có tiết tiền, hãy mua mà uống, vì thuốc nầy trừ dứt nọc chẳng còn tái đi tái lại nữa.

Cách dùng Mỗi bữa sớm mai uống thuốc nước một muỗng và tối trước khi ngủ một muỗng. Còn thuốc huờn, uống mỗi lần ba huờn sau khi ăn cơm trưa và tối, phải ăm mỗi ngày một lần và phải cữ ăn đồ chua, đồ sống sát.

Mỗi ve thuốc nước và thuốc huờn giá là..... 3$00

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

實業要論

THIỆT NGHIỆP YẾU LUẬN

Thế nào cũng phải lập Nông-nghiệp Tương-tế-hội

NÉCESSITÉ DE LA CRÉATION D'UN SYNDICAT AGRICOLE

Tôi mà luận rằng: ngày nào mỗi tỉnh đều có được một hội Nông-nghiệp tương-tế như hội Mytho vậy rồi, thì mấy ông Điền-chủ lớn dễ bề khai phá đất hoang thêm, còn mấy ông Điền-chủ nhỏ cũng dễ bề mà duy trì sự-nghiệp được.

Ấy có lạ chi đâu, vì lấy theo chương-trình của Hội Nông-nghiệp tương tế Mytho, thì mấy ông Điền-chủ có thể vay tiền mà khai phá đất thêm, nhờ tiền lời nhẹ, cho nên dầu có thất luôn đôi ba mùa cũng còn có thể mà theo nữa được, vì hội đã cho phân hạn mà trả nhiều năm, nếu năm nào có thất quá thì trả lời cũng được.

Như thể thì làm sao cho đến đỗi hết ruộng hết trâu, hư nhà hại cửa.

Bấy chầy chúng ta có thói quen vay bạc hai phân, ba phân trong mỗi tháng; như tính bạc 2 phân thì một trăm đồng, mỗi tháng phải chịu lời hai đồng, trong một muôn đồng mỗi tháng phải trả lời hai trăm đồng; mà trọn một năm 12 tháng trong một muôn đồng bạc vốn thành ra hai ngàn 400 đồng bạc lời. Đó là tính có một mụ ôn mà thôi, chớ có nhiều ông Điền-chủ mỗi năm phải vay năm bảy muôn đam về mà bao cho tá-điền còn chưa đủ, như thể thì tiền lời biết bao nhiêu mà kể cho xiết được. Chí như bạc 3 phân thì lại càng nặng nề hơn nữa.

Thoản như gặp những năm thất mùa, tá-điền trốn rào, ông Điền-chủ mới làm sao bây giờ? như còn sức chịu, thì năng nỉ với chủ nợ mà trả lời, còn vòn mấy muôn thì thay giày để qua mùa tới.

Đến mùa tới, như may gặp thời lúa trúng thì còn trả được ít hơi. Nếu rủi mà thất luôn một mùa nữa, ô hô! Nào nhà, nào cửa, nào ruộng, nào trâu, phải giao cho người khác.

Đó là những bậc Điền-chủ lớn, còn nói chi mấy tay nghèo khó, có chừng 5 mười mẫu ruộng, hoặc một đôi trâu của ông bà để lại gìn giữ mà làm ăn. Rủi thất một vài mùa, hoặc trâu chết hết, phải chạy đi vay hỏi một vài trăm mà mua đôi trâu khác, cùng để dành chút đỉnh chi độ cho qua ngày mà chờ mùa tới.

Thương hại thay cho những kẻ ấy biết là dường nào? Vòn một trăm đồng tới mùa phải đong lúa lời một trăm gia chẵn, (ấy kêu là lúa thóc đầu) còn vay lúa đức chưn thì lấy một trăm đồng, đến mùa phải đong ba trăm gia lúa. Nếu tới mùa, rủi bị thất mà lời vòn không ngơ. Thì ông chủ nợ, khá, có nhơn, kêu tới cho làm giấy lại. Như vòn 100 đồng thì lời 100 gia lúa, bây giờ mới định giá một trăm gia lúa ấy là 60 đồng, hiệp với 100 đồng bạc vòn thì thành ra 160 đồng. Làm giấy 160 đồng bạc vòn tới mùa phải trả 160 gia lời lời. Nếu thất nữa thì cứ vậy mà kể lên hoài, lợi tặng gia lợi. (*Trời đất ôi! Nhà nghèo chịu sao cho thấu*) con ruột cũng phải đem ra mà đợ, huống hồ gì mấy mẫu đất với đôi trâu mà không giao hết cho chủ nợ.

Nếu nay chúng ta muốn tránh cho khỏi các mối tệ ấy, thì tôi chỉ đam hết tấc dạ nhiệt-thành mà cầu khẩn với các đấng cao-minh thức-giả, hãy thương xót những dân nghèo, ráng sức nhau mà trù hoạch thể nào, làm làm sao cho mỗi nơi đều mỗi có một hội Nông-nghiệp tương-tế; đặng để: Trong thì giúp đỡ cho nghề Nông trong bổn tỉnh, còn ngoài thì ắt cũng được vẫy vùng mà tránh cho khỏi tay ngoại-thương áp chế.

(*Sau sẽ tiếp theo*).

NGUYỄN-CHÁNH-SẮT.

ANNONCE JUDICIAIRE

Par jugement en date du 18 février 1918 du Tribunal de Tayninh, le sieur Trinh-Huu, commerçant à Tayninh a été condamné à vingt-cinq francs d'amende et aux dépens pour fraude alimentaire (mise en vente de vin rouge additionné d'eau).

Ledit Tribunal a ordonné l'insertion du jugement dans le journal le Nông-Cô Min-Dam et a dit que le coût de la dite insertion ne dépasserait pas dix piastres.

Le Greffier
Signé: HOAREAU

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.

Lời rao

Chiếu theo án Tòa Tânvinh xử ngày 18 février 1918, tên Trịnh-Hữu, là tay buôn bán ở Tâyninh, bị phạt 25 quan tiền tây và thường hồi các sở tổn, vì tội gian trá giả mạo vật thực (bán rượu-chác pha nước).

Tòa ấy dạy ăn-hành án nầy vào Nông-Cổ Min-Đàm và định tiền sở-phí cuộc ăn hành chừng mươi đồng sấp lại.

Quan lục-sự.
Ký tên: HOAREAU.

Nông-nghiệp tương-tế hội

(SOCIÉTÉ DE CRÉDIT AGRICOLE)

(Tiếp theo)

Lựa lúa giống

Nuôi loài vật hay là trồng cây thì cũng đồng một thể, phải lựa giống tốt thì sẳng vật nó mới đặng tốt. Mà sao nuôi loài vật chúng ta biết lựa giống tốt mà để, còn trồng cây lại không biết làm như vậy?

Trong phép lựa giống lúa thì có ba cách:

1o Lựa lúa ngon cơm

2o Lựa lúa nặng cân

3o Lựa lúa đặng hột

Những nhà Nông ta thuở nay còn thiệt thà lắm cứ chuộng có một thứ giống nhiều bông trái mà thôi; là vì bởi thấy bông nhiều lúa hột nhiều thì ham, chớ không cần cho biết rằng có thứ lúa ít hột mà nặng cân hơn thứ nhiều hột. Hai thứ nầy nếu đem ra mà bán thì tự nhiên thứ nặng cân phải lợi hơn nhiều.

Nói tỉ mà nghe mười mẫu lúa giống Đốc-vàng gặt ra đặng 1.200 gia, còn mười mẫu lúa Huê-kỳ gặt đặng một ngàn mốt (1.100) gia mà thôi. Người nhà quê thấy giống Huê-kỳ mất 100 gia thì hằng không thèm làm giống đó nữa rồi, chớ như người cách-vật thì người ta cân ra mà coi, 1 gia lúa Đốc-vàng nỗi 22 kilos, còn một gia lúa Huê-kỳ cân nỗi 25 kilos, thì tính ra 1.200 gia lúa đốc vàng cân 1.200×22=26400 kilos còn 1.100 gia lúa Huê-kỳ cân 1.100×25=27.500 kilos; có phải lợi hơn đặng 1100 kilos không?

Lại còn những nhà đồng bái thì ít ưa làm lúa ngon cơm cho lắm, ấy cũng bởi thấy nó ít hột. Bởi vậy mấy giống lúa ngon cơm khi trước như lúa ba-thắt, thì cách chừng 15 năm nay không thấy nhiều như xưa nữa. Hoặc họ chê không làm, hoặc họ không biết để riêng ra mà bán cho thiên-hạ ăn, bỏ trộn lộn với các giống lúa khác rồi lạc mất mùi ngon đi chăng.

Ấy cũng là một sự thiệt thà mà ra thất lợi, ít hột ít cân mà ngon cơm, bán đặng nhiều tiền thì cũng là cái quí, lẽ gì phải để riêng nó ra mà bán thì đặng lợi, sao lại không làm?

Sau nữa phải cho biết rằng giống lúa tốt mà mình để vậy trồng hoài không tuyển giống lại thì lâu năm nó phải lai ra giống khác. Bởi vậy có nhiều thứ giống ngon cơm mà mình đem về trồng ba bốn năm thì hết mùi ngon, còn có thứ không điềm gạo mà ít năm sanh ra nhiều điềm.

Trong lúc nầy quốc-dân ta phần nhiều còn dốt nát lắm dẫn cho có lấy lời diễn thuyết sự lợi hại mà biểu họ lựa giống mà gieo thì họ cũng chẳng hề làm; mà không lẻ để vậy mà chờ cho đến khi họ biết khôn rồi sẻ lo thì e trễ đi chăng. Bởi vậy theo ý tôi nghĩ thì phận sự Hội Nông-nghiệp tương-tế phải ra gánh vát mà lo sự nầy cho họ chớ.

Xuất bạc của hội ra mà lập các nơi, những nhà lựa giống, dùng đồ khí cụ của tây mà làm các công việc ấy.

Chẳng nên ép họ trồng những giống lạ, vì sự đặng thất chưa ắt mà họ phải mang lấy sự thiệt hại. — Việc thử giống lạ thì hội phải xuất bạc của hội ra mà làm ruộng thử trước một đôi mùa rồi mới phát giống ra cho dân.

Còn bây giờ thì kêu hội viên lựa lúa giống của họ quen làm mỗi năm đó đem tới cho hội đặng hội lựa rồi thì sẻ trả lại cho đem về mà gieo mà thôi. Làm như vậy trong 3, 4 năm thì chắc thấy giống lúa của mình tuyển đi tuyển lại đó trở nên tốt hơn hột giống khi lúc ban đầu, hoặc hột lúa sẻ trở nên lớn, hoặc nặng cân, hoặc nhiều bông trái hơn.

Các công việc làm nầy chẳng phải là khó hay là nặng nề chi hết, nhưng mà hội phải làm mới đặng, bằng lấy lời nói khuyên dỗ họ thì chẳng khi nào nên việc; đến chừng nào họ có thói quen gieo giống tuyển lúa tươi tốt như vậy rồi thì chừng đó tự nhiên không chịu gieo giống tạp như xưa nay vậy nữa. Tui chẳng khác như mình tập cho họ uống nước lóng trong quen mất rồi, đến khi họ thấy nước đục mà họ uống khi xưa đó thì tự nhiên họ không thèm uống ngay.

THUỐC DIẾU HIỆU SÚNG ĐỒNG

BAO XANH

Mùi đã ngon mà giá lại rẻ

Phận sự Hội Nông-nghiệp-tương-tế phải trù nghĩ cho hết sức làm cho đặng hai điều nầy, dạy dân để cho phân biệt lúa dài trỏn và tuyển lựa giống thì là một sự cải lương to tác trong nghề làm ruộng của chúng ta lắm. Dầu cho tốn hao của hội bao nhiêu, cũng phải làm cho nên thì mới hoàn toàn cái nghĩa-vụ của hội.

Nhà máy xay gạo

Trong lúc nầy nghe qua trong lục-châu nhiều người muốn lập nhà máy xay lúa. Thiệt đáng khen cũng đáng mừng cho người Việt-Nam ta ngày nay hằng muốn chen vào đường thương mãi công nghệ mà tranh lợi cùng khách-trú.

Trong sự lập nhà máy xay lúa thì sự lợi rất to, nhưng mà cũng có lắm điều gay trở. Lợi hại nầy tôi xin chỉ sơ một đôi điều theo cái kiến thức thấp thỏi của tôi cho chư khán-quan nhàn lãm, bởi sự lập nhà máy xay gạo thì cũng là sự tương liên với việc Canh nông. Đương thời bây giờ người Nam ta đã có lập đặng hai cái nhà máy trộng rồi, cả hai đều ở tại tỉnh Mytho, một cái của MM. Đức và Khai, còn một cái của M. Liêm.— Ba ông đều là người có ăn học theo tây, du học ngoại quốc, tài trí gồm đủ mà gây dựng và điều đình mới nổi cuộc công nghệ mới nầy.

Hai cái nhà máy nầy một kiểu, và sức xay giả cũng bằng nhau. Chạy sòng một ngày đêm 24 giờ thì đặng 1ớ tấn gạo trắng nghĩa là xay 20 tấn lúa. Theo công cuộc người mình làm thì là lớn hơn các nhà máy khác; nếu sóng với nhà máy Cholon sau nầy thì hãy còn nhỏ lắm.

Như nhà máy Nam-long Ban-soan-an, Ban-teck-quan mỗi 24 giờ chạy đặng 650 tới bảy trăm (700) tấn lúa, Ban-bang-Quan, Ban-thay-sang 1000 tới 1.200 tấn, Thuan Orient 500.

Hai cái nhà máy Annam nầy sức tuy nhỏ mặt dầu, mà nếu chạy được luôn luôn, thì sự lợi cũng là to lắm.

(Sau sẻ tiếp theo)

Mytho Nông-nghiệp Tương-tế hội
Phó hội-trưởng
TRẦN-NGUYÊN-LƯỢNG

Giục thành thiện sự

(POUR ARRIVER A BIEN FAIRE)

Từ xưa đến nay các dân-tộc nơi miền cực-đông nầy, thì thường tập hư-văn, nên chưa tường thiệt-nghiệp, chẳng biết như vậy là tại quốc-phong hay là nơi dân-tục đó. Từ nhà nước Đại-Pháp đem văn-minh thiệt-nghiệp mà truyền bố cho quốc-dân ta đến nay, đã mấy thu thay đổi thiệt hư, cũng hầu đặng bán văn bán giả.

Kể từ lúc những trang Thời-kiệt, xót đời thương giống ra lập báo-quán, ngỏ hầu mong thức tỉnh quốc-hồn; một là vì khí hậu luân triển, hai là nhờ có đam đường chỉ nẻo. Nói cho phải, ngày nay thấy trời Nam đã thãnh-mãnh, có khá hơn ngày hạ-thử lối Âm-c ng, trên Chánh-phủ đốc hóa dân, dưới hiền-nhơn lo hành đạo; hóa dân thì lo giáo dục văn-chương truyền thọ kỹ nghệ, hành đạo thì dục lòng người phải biết công ơn của Chánh-phủ, phải biết bổn phận dân quyền, và cuộc lý-tài phải nơi thiệt nghiệp, mà muốn thiệt nghiệp thì phải làm sao? Xin trước phải thiệt hành thì mới cạng chơn tình rồi mới tương thân tương tín, mà tương thân tương tín rồi, chừng đó mới chung cùng hòa hiệp, kẻ chuyên kỹ nghệ, người tập nông thương, nầu quốc-dân ta mà chưa đặng chữ chơn-tình, dầu ai nói cách nào, thế cũng không nhập nhĩ. Vì sao? Vì còn bịnh lắm, bịnh gì? Bịnh tục độ, nghi kỵ, dư siểm, lẫn sắc, khiếp nhược, bất-đồng-nhi-ngôn. Xin lỗi, cho tôi giải sáu căn bịnh đó luôn, hoặc có nhằm cùng chăng.

1.— Tục độ: thấy ai không lo làm thì nhiếc rằng: ăn ở không cho mập, chẳng thấy làm chuyện chi có ích cho đời, người như vậy mà có nhiều thì lại càng rộn-ràn cho xã-hội. Ai có dạ vì đời thương bạn bày chuyện nầy làm thế nọ dốc mở mang bề sanh lợi cho quê-hương, thì nhiếc rằng: làm rộn đặng ăn lưỡng, chớ làm giống gì cho nên lối. Mà hễ làm đặng có mối tần phát, thì bấu theo vạch lá tiềm sâu, trông cho việc người hư, mình mới là toại chí.

2.— Nghi-kỵ muốn làm mà sợ lỗ, muốn hiệp hùn e chúng ăn-gian, thậm chí nói với họ có quan lớn nào đó làm đầu không hề chi mà sợ, mà họ cũng lắc đầu nói không không, không biết chừng quan lớn, khăn-khăn một lòng nghi kỵ lú-mú hoài mấy thuở mà mở mang, vợ họ có khi họ cũng nghi, có ai mà họ tin đặng.

Thuốc hút hiệu CÀ-LÔP

(TRÁI ĐẤT)

Là một thứ người ta ưa dùng hơn và hay hỏi mua thường lắm

Có một mình hãng DENIS FRÈRES có trử mà thôi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ. Báo scan từ microfilm của Đại Học Cornell.

3.— Du-siêm ; theo cao sang phỏng chát dấu, lòn giàu có đặng mua yêu, đặng dấu đặng yêu rồi, thì tiềm thế ngò dèm pha đồng loại, thấy làm nên thì ghét, thấy làm phải thì ganh, hễ quên mình thì hờn, hễ hơn mình thì giận.

4.— Lẫn-sắc : làm có đồng nào thì chôn đồng nấy, ai nghèo không giúp, ai túng không giùm, ai rủ hùn thì than nghèo, ai rủ chơi thì thang túng, mấy sở hội làm phước chẳng hề thấy biên tên, một mai có xảy rủi đều chi, mới chịu đào lên đam hối lộ, vậy mà không tởn làm có nữa cũng chôn !

5.— Khinh ngạo: Ai giỏi không thầu, ai dở không tường, gặp ai cũng chê thấy ai cũng nhẻ, khen cho người khéo kiếm chuyện thiệt. Người nào học giỏi thì nói ; sở học thì khá mà tánh ở không xong, người nào giàu to, thì nói : giàu thiệt cũng có giàu mà ăn ở khắc-bạc lắm, đã chẳng thượng tài mà cũng không thượng đức, không so dài vắn, ai giỏi mặc ai.

6.— Bất-đồng-nhi-ngôn : Mình chẳng bằng người mà làm bộ như bằng, chẳng biết cũng làm tuồng như biết, không hiểu lại giả đỗ là hiểu, chẳng thông mà nói sước rằng thông, những người như vậy hãy coi cho kỷ cái sắc mặc của họ mà coi, bị cái lương tâm của họ nó cắn nhẫn, nên mặt họ có mòi buồn thẹn, vì vậy cho nên những trang hiền ngỗ họ bắc buồn cười cũng phải.

Chừng nào có thuốc hay mà chữa sáu cái bịnh căn trên đó cho tuyệt, thì mới có vọi văn-minh, chừng có vọi văn-minh thì mới dễ thiệt-hành thiệt nghiệp.

Chừng đó các hàng Thức-giả đều đam sở kiến mà chỉ về cho nhau phụ vối Chánh-phủ một ngón tay, ngỏ làm cho Pháp-Việt tương thân giữ đồng hưu thích. Chánh-phủ lo khai hóa dại-thể, Lý-học-gia thì thể công trạng của Chánh-phủ mà tận dần cho ngộ nhơn còn cã quốc-dân ta đều rèn đúc tấm nhiệt thành phục tùng thiện chánh thiện giáo. Trước hết mỗi làng mỗi tổng đều lo lập nhà trường Tiểu học cho nhiều, cho con trẻ bất kỳ giàu hay là nghèo cũng đều biết chữ hết mới đặng. Phần thì của Địa-hạt lập, phần thì của công nho làng, phần thì các điền-chủ các Phú ông xin lập trường tư cho đông, chỗ thì con cháu mình học cho gần, chỗ thì thí cho con các nhà nghèo tới học. Còn làng nào lớn nhơn số dân địa phận, thì phải ; hàn từ chặn lập 2, 3 nhà trường con dân cũng đông con dân, sao đứa hay chữ đứa dốt ? Nếu một tổng 1 trường học, thì làm cho lấy có, chớ ai học ai không, vậy thì trên cúi xin chánh-phủ thi ân, dưới cầu ước Hào-gia xuất lực, hễ muốn cho mau khôn thì phải theo thầy ta là Đại-Pháp cho bền gót, muốn mau giàu thì ở với nọ nuôi ta là Đại-Pháp cho hết lòng, quốc-dân ta mà biết chữ cho đều, nói cho cùng mà nghe dầu hèn cũng thể chớ.

NGUYỄN-VIÊN-KIỀU.

COGNAC
O
P
JULES ROBIN & Cie
Rượu Cô-Nhát
HIỆU
RÔ-BANH
Có một mình hàng
LOUIS OGLIASTRO ET Cie
có trữ mà thôi

Ấy là một thứ rượu rất diệu, rất ngon, rất quí, nội cõi Đông-Dương nầy thiên hạ đều biết.

Muốn mua cho có rượu ngon, thì phải nài cho được cái nhãn hiệu nấy mà thôi.

Âu-châu chiến cuộc

(LA GUERRE EUROPEENNE)

Tin ngày 15 Mars 1918

ĐÈN TÍN HONGKONG

Mặt Pháp.— Binh pháo-thủ huyết chiến nơi miền Argonne, trong núi Vosges, nhứt là trong đồng Champagne. Binh Huê-kỳ ngồi phi-thoàn đến phía nam thành Richecourt, triệt hạ 6 cái máy của Đức và bắn hư 1 cái nữa. Thông-soái Haig tư điện tín rằng binh Portugais đánh dồn quân giặc 7 cây thước về hướng đông-nam thành Laventie. Binh mã-kỳ quân giặc bị đại bác tiêu-thinh xỏ ra hai phía dữ dằn, thất binh vô số, lớp chết, lớp bị cầm tù. Quân giặc kéo đến trước thành Zonnebekke đoạt vài tên lính, rồi bị đánh lui.

Tại Palestine.— Binh đồng-minh thắng tới hoài, thế mạnh như chẻ tre, noi theo đường Jésusalem đến Nablule, phá giặc rất dữ, đoạt súng ống bộn bàn.

Mặt nga. — Theo tin ở Berlin sang đến thì phía đông việc binh-đao đã bãi, nhưng mà bọn cách-mạng còn gây giặc khóm giặc chòm, Bọn ấy phần đông là lính-tráng Áo-quốc vượt trại, nên quân Đức gặp đặng thì chẳng hề dung mạng. Nay chúng nó đại-chiến lối Kieff, súng ống đã nhiều thuốc đạn lại chời chờ.

Tin ngày 16 Mars 1918

Mặt Pháp.— Quân Đức đánh tại đồng Champagne một hồi kéo qua hướng tây thành Vaudesincourt mà công phá. Trận nầy cũng dữ dằn lắm, nhưng mà rốt cuộc, mó cũng chạy nhào, hao binh tổn tướng.

Phi-thoàn.— Thông-soái Haig cho hay rằng phi-thoàn Anh-quốc bay đến xưởng Garé và trại lính Coblentz liệng xuống hơn trót tấn (tonne) hỏa-lôi, đất cháy tưng bừng, hư hại không biết bao nhiêu mà kể. Lấy theo lời hướng-truyền ở Amsterdam thì trận đó lợi hại lắm ; nên thành Coblentz quan quân từng canh nghiêm-nhặt, ai không giấy thông-hành thì không đi đâu đặng. Hai trại thuốc súng bị cháy tiêu, thuốc cháy nổ rầm rầm không ngớt. Trại lính và các xưởng ở Frilong cũng bị bắn cháy hết. Phi thoàn xổ xuống 13 tấn rưỡi trái phá ngay nhà giây xe lửa de Mons, Balai, lối đường từ Babai chạy đến Valenciemes, Maubenge. Mấy trại chứa thuốc St-Quentin, Douai, gần Lens cũng không chừa. Trong trận ấy bắt được 14 chiếc phi-thoàn Đức và bắn sa hết 3 chiếc nữa. Ta hao có sáu chiếc mà thôi.

Hải đạo.— Tuần rồi, 2.046 chiếc tàu nhập bến Hồng-mao. Xuất cản : 2.062 chiếc. Hết 15 chiếc bị chiếm, 8 chiếc bị tàu giặc rược chạy khỏi.

Nước Serbie. — Đồng-cung nước Serbie bằng lòng cho hội nghị-viện Patchich nghỉ, sẽ lập hội khác thế.

世界新聞
THẾ GIỚI TÂN VĂN

(A TRAVERS LE MONDE)

Trung-hoa. — Nhựt-bổn

Đọc nhựt-báo Tàu, thấy nói rằng người Nhựt-bổn ở tại Thượng-Hải (Shanghai) mua gạo tích trữ nhiều lắm. Hôm 14 Mars, 1 tạ gạo thiệt tốt dám mua tới 8 đồng rưỡi. — Bao nhiêu dân Đức còn sót lại bên Tàu thì tom góp tiền bạc mà gởi về cho bọn Bolcheviks. Chúng nó lại còn muốn tráo và rút vàng của các hãng bạc Nhựt-bổn, mà nay quí kế đã lậu ra rồi cho nên mấy hãng bạc bây giờ chẳng hề đổi cho ai quá trên 100 yên.

Có các quan Đại-biểu của các nước đang hội tại Bắc-kinh mà luận bàn quốc sự ; nay sai binh Thiên-Tân và binh Bắc-kinh ra trấn tỉnh Harbin, lấy cớ khí-giới thuốc đạn lương-thảo rất nhiều mà giúp cho đạo binh của quan hai Simirow. Còn dân Nhựt ở tại Thượng-Hải đã được lịnh rồi đâu đó đều chỉnh tu binh mã sẵn sàng đặng cuối ngày động binh.

Hôm 13 nầy có điện-tín ở bên thành Hải-sâm-Oai (Wladivostock) cho hay rằng có binh Thủy nước Nhựt và nước Mỹ đã đến mà phụ lực. Bên Pháp với bên Anh nghe được tin ấy thảy đều vui lòng, vì binh-thế tại Tây-bá-lợi (Sibérie) càng ngày càng vững.

Tổng luận

Vả chăng nước Nga-la-Tư với Trung-quốc tuy là Âu, Á chia hai, chớ đường đất liền nhau, rất tiện bề qua lại. Vậy mà lại có cái đường xe lửa « *Transibérien* » từ kinh-đô Paris nước Pháp cho đến nước Nga, và từ nước Nga qua tột ranh Trung-quốc. Nay Nga-quốc đã hòa với Đức rồi, nghe đồn rằng nắn lại thả hết mấy muôn tù Đức mà hăm bắt được trong mấy năm nay đó, thảng qua ngả Tây-bá-lợi (Sibérie) đặng xâm lấn Mãng-châu phá luôn Trung-quốc. Mới nghe qua ai nấy cũng hải hùn, nếu quả vậy thì cõi A-Đông nầy ngồi sao yên được.

Nói thì nói vậy chớ Nhựt-bổn là nước binh hùn tướng mạnh, dường oai sắc nhuệ đã lâu, huống chi, một bên cạnh dường của mình ngủ, há dễ cho người tới nằm đó mà ngay hay sao. Vì vậy mà Nhựt-bổn đã đại cử hùn binh kéo qua đóng tại Hải-sâm-Oai (Wladivostock) cùng mấy nơi hiểm-yếu mà ngăn ngừa tạc-khấu. Nay lại có binh Huê-kỳ cũng kéo sang ma trợ lực nữa, thì cái thế mạnh đã đủ thấy rồi ; huống chi mấy muôn tù Đức, dầu mà bao nhiêu nhưng đại binh chi tướng, với mấy lớp binh tân ấy cũng không đủ chi mà cự cho nổi với mấy đạo binh hùn của Huê-kỳ và Nhựt-bổn. Chung cuộc rồi đây, mới thoát khỏi tù Nga, thì chẳng khỏi lam tù cho Huê-kỳ và Nhựt-bổn, đi lại tù cũng hườn tù, mà cõi A-đông ta đây cũng an như bàn thạch.

THUỐC ĐIẾU
HIỆU
CÀ-LỐP
(TRÁI ĐẤT)

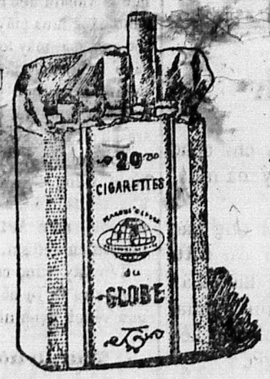

Mùi nó thơm tho diệu dàng chẳng có thứ nào bì kịp.

Có một mình hàng DENIS FRÈRES có trữ mà thôi

Nữ giới chung
Mỗi tuần xuất bản một kỳ

Giá trọn năm..... 5$00
Giá sáu tháng..... 3 00
Bán lẻ mỗi số..... 0 10
Báo quán tại đường Taberd số 15 Saigon

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. Chủ kho Huỳnh Chiếu Đẳng xin cảm tạ (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

東洋時事

ĐÔNG-DƯƠNG THỜI SỰ

(INDOCHINE FAITS DIVERS)

Giá lúa giá bạc

Lúa mỗi tạ 68 kilos chở tới nhà máy ở 2$05 tới 2$10.

Kho nhà nước	4f.15
Hãng Đông-Dương.....	4. 16
Hongkong Shanghai.....	4. 16
Chartered Bank.....	4. 15
Banque Industrielle de Chine	4. 18

NAM KỲ

Saigon

Danh nêu bản hổ.— Kỳ trước Bổn-quán có báo-tin hội thi Brevet supérieur tại trường Bổn-quốc hôm 18 Mars.

Nay hội thi đã hoàn thành, hai vị cử-tử đã được danh để bản hổ là :

Cô Flandin, vốn là học-sanh trong Thượng-đẳng Nữ-học-Đường.

Và M. Lê-xuân-Châu, học-sanh trường Tuberd.

Bổn-quán mảng giùm cho nhị vị ngày nay danh toại công thành. Bổn-quán cũng mảng thầm vì mỗi kỳ đều có trang má-phấn ra chen tài tuấn-kiệt.

B. Q.

* * *

Bắt ăn cướp.— Chư-vị cũng còn nhớ năm 1915, một người Langsa. Ông P... ở Rạch-dừa (Baria) bị ăn cướp đánh lấy của.

Ông P....làm công cho một hãng tại Saigon; hàng nầy, sai ông ra Rạch-dừa coi công việc làm. Ông ở tạm trong một cái nhà xa làng xa xóm. Ban đêm, có bốn tên hung hoang đẳng từ đến vây ông và chém ông năm bảy dao, rồi dựt đồ đạc, bạc tiền chạy mất. Sở Mật-thám Saigon hay, sai người tiềm kiếm quân ăn cướp ấy. Thấy Đội Kiên chẳng bao lâu noả tróc tên đầu đảng là Phan-văn-Tao, 27 tuổi. Tên chánh đảng nầy dam tại đề-lao Baria vượt ngục trốn mất,

Toà Đại-hình xử khuyết diện khổ sai chung thân. Mới đây, thấy Đội Kiên hay tên Phan-văn-Tao ẩn mặt gần Saigon, sai người tìm kiếm. Tên Tao trốn về Saigon, đi dạo chơi lối đường Mayer, bị Đội Kiên và chú linh Sô nắm đầu; nó không vùng vẫy gì đặng hết và chuyến nầy bị bỏ trong. . . . . cuối sát không còn mong sổ lồng như kỳ trước nữa.

Khá khen cho thấy Đội Kiên và chú linh Sô.

Mytho

Đột nhà.— Đêm 14 rạng mặt 15 Mars, lối 3 giờ khuya, tên Nguyễn-văn-Xoài làm cu-li, mơ màng thức giấy thấy vách lá lửa cháy tưng bừng, nó bèn hô lên; xóm-giềng chạy đến, chữa kịp.

Cỏ bót hay đến khám ra thì vách lá cháy hết một lổ lớn bề cao 2 thước 2, bề ngan chừng 5 tất bị ngọn lửa lên cao, nên mái nhà cháy hết 1 khuỷnh bằng chiếc đệm. Gần cạnh nhà thấy có 1 cái lon dầu lửa và hộp quẹt sẵn sàng!

Nguyễn-văn-Xoài khai rằng không có oán thù với ai hết, nên không rõ vì sao mà sanh ra cớ-sự.

Nhà nầy ở đường Bourdais, gần nhà học Hội-thánh, vì vậy không rõ là kẻ đốt nhà muốn trả thù riêng cho tên Xoài hay là cố ý muốn thiêu nhà học Hội-thánh, nên mới dụng chước *Giả đò giết Quách đây chăng?*

BẮC-KỲ

Hương-cảnh.— Ngày 22 Février có 1 người Annam đến nhà giấy xe lửa Hương-cảnh đặng mua giấy đi Hanoi. Người nầy, tóc cục, mặt mày lơ láo làm cho linh tuần sanh nghi, tra giấy thuế thân không có, nghi cho là bọn phản-loạn Thái-nguyên bèn bắt giải về bót sơn-dầm Vĩnh-yên tra khảo.

Xét trong mình thấy lối mất cá có dấu củ bị xiềng trầy trụa. khảo kẹp, nàng khai tên là Cao-văn-Mon, thuộc đảng Thái-nguyên, năm 1917 bị Toà Đại-hình Hanội lên án khổ sai.

Tên nầy cũng có dự việc liện trái-phá năm xưa và vụ hầm phá Sam-Sena, nay phú về toà Đại-hình Thái-nguyên xử tội.

Thanh-hóa

Ngủ luôn.— Hai đứa con gái nằm ngang đường rầy xe lửa chuyện vãng cùng nhau. Trăng thanh gió mát, một chặp ngủ quên. Xe lửa tới giờ chạy đến,

CHỈ HỒNG-MAO HIỆU BROOK

Nếu các cô các bà muốn cho được thứ chỉ tốt mà may cho chắc cho bền, thì phải lựa thứ chỉ **Hồng-mao** hiệu **BROOK** nầy mà mua.

Những chỉ ông nào mà không có cái **đầu con dê** như kiểu nầy đây thì đừng thèm mua, và phải coi chừng kẻo mà lầm đồ giả.

Có một thứ chỉ hiệu **BROOK** nầy là chỉ tốt thượng hạng mà thôi, không có hiệu nào sánh kiệp.

Có một mình hãng **LOUIS OGLIASTRO ETCie** có trữ mà thôi.

Một đứa mơ màng nghe tiếng xe lửa hoét, dựt mình chờ giây chạy hoản, bỏ con kia nằm đó, xe lửa cán ngang nát ngớu, nằm đó ngả luôn.

Cao-bằng

Đồn rằng bọn cách mạng di trú tỉnh Quảng-tây mướn quân hoang hiệp lòa đến cướp phá mấy chỗ công-thự gần nơi địa-giới Trung-quốc.

Có bọn thì kéo ngang Lao-kay mà tràng qua lối miệt Vân-Nam.

Thái-nguyên

Đêm 7 rạng mặt 8 Mars một tên phạm-nhơn vượt ngục trốn mất. Nguyên tên nầy là bọn rối loạn sát nhơn đồn xưa mới bắt.

Hànoi

Một bọn ăn cướp có 9 người Annam và 1 người khách kéo đến Đông-triều cướp phá bị quan quân phá tan, bắt được 3 cây súng lớn và 2 cây súng sáu.

Huế

Quan Thống-sứ Saint-Chaffray mới lìa Hanoi, thẳng vào triều Huế. Nghe đồn rằng ngài đất linh đến thỉnh đức Hoàng-Thượng ta tháng sau đi giá ra Hanoi dự việc.

Moncay

Quan Toàn-quyền Albert Sarraut ở Hà-nội ra tuần phủ tại Moncay, có đến viếng lối giáp giới Trung-hoa và coi đài Vô-tuyến-điện-báo.

Hànoi

Năm nay mưa muộn mà nhiều, có khi mùa màng khá được.

CALOL

Dầu nầy trong sạch uống và hưởi không có mùi chi hết và nó lại không có màu. Nó là một thứ dầu trắng chánh để mà trừ bịnh

BÓN HUẤT

Uống nó thì không có mệt mỏi chi cả, và nó chẳng hề trộn trạo hay là nhập vào tạn thể. Sự hiệu nghiệm của nó nhạy như máy móc vậy. Hết thảy Quan Lương-Y Langsa đều khuyên dùng nó.

Những nhà trữ bán nó là:

Pharmacie Principale,	Saigon.
Pharmacie Normale,	Saigon.
Shanghai Dispensary,	Cholon.
Wah Man Dispensary,	Cholon.
Tai Sang Dispensary,	Cholon.
Pharmacie Sarreau,	Pnompenh.

STANDARD OIL CO OF NEW YORK

HÃNG CHÁNH TRỮ NỐ LÀ HÃNG DẦU HUÊ-KỲ

AI TÍN

Bổn-quán mới nghe một tin buồn rằng: con trai ông Nguyễn-minh-Quang là cựu Giám-Đốc các trường sơ đẳng Biên-hòa, Phó quản-lý Nam-kỳ chỉ-cuộc công ti, tên là Nguyễn-minh-Chánh, được 3 tuổi, mới mất hôm 12 mars 1918 nầy.

Nay Bổn-quán kính gởi đôi lời để tỏ chút tình ai điếu và xin chia bớt sự buồn với bạn cố-giao.

* * *

Bổn-quán cũng mới nghe tin buồn nữa rằng M. Lâm-Chương, Hương-trưởng làng Minh-Đức Travinh mới có 37 tuổi đã tị trần hôm 21 Mars và đã an táng người rồi hôm 25 Mars 1918 nầy.

Lúc đưa linh-cữu lên đàng thì có các viên quan quí chức bên Bổ và bên Tòa cùng làng tổng xóm giềng theo đưa đống lắm, rất nên trọng thể. Khi đến huyệt thì có M. Hồ-duy-Kiên, đọc một bài ai điếu làm cho ai nấy thấy động lòng.

Nguyên M. Lâm-Chương nầy là một vị khán-quan rất bền chí của bổn-báo, người đọc Nông-Cổ từ ngày mới xuất bản cho đến ngày nay mười mấy năm trời không hề dời chí. Đến nay rủi cho người bất hạnh mà qua đời rồi, thì bổn-quán rất đau lòng vì bạn, nên phải đăng báo ít hàng để tỏ chút tình bi thảm, và xin phân ưu cùng quí-quyến của người, sau là cầu chúc cho linh-hồn người, sớm được hưởng phước thanh nhàn nơi Tiên-cảnh.

N. C. M. Đ. HUY LỰY

Nam-trung Nhựt-báo

Mỗi tuần xuất bản một kỳ

Giá trọn năm.....	5$00
Giá sáu tháng.....	3 00
Bán lẻ mỗi số.....	0 15

Báo quán tại đường Vi-nót số 52 Saigon

Sadec Khuyên-học-hội
TÂN THIẾT
(UNE SOCIÉTÉ D'ENSEIGNEMENT MUTUEL EN FORMATION À SADEC)

Hôm 16 Mars 1918 lối 8 giờ tối tại Sadec các nhà tân-thân và các nhà văn-học đã nhóm nhau tại Công-sở Vĩnh-Phước mà lập hội Khuyên-học, có quan Chủ-tỉnh chiếu cố; đã lập Chương-trình và công cử Hội-trưởng và Hội-viên, hội sự cáo thành sẽ gởi chương-trình cho Chánh-phủ phê chiếu, mừng thay! đẹp thay! hội mới lập mà đã được đông người, (50) đồng đức đồng tâm.

Hạnh thậm! hạnh thậm!!

ĐẶNG-THÚC-LIÊNG.

Thuyên bổ
MUTATIONS

Bổn-quán mới hay tin rằng các quan viên Annam sẽ đổi chỗ như sau nầy: Ông Tô-bảo-Thanh là Tri-phủ hạng nhứt sẽ đổi lên Biên-hoà; quan huyện Sớm đang ngồi tại Thủ-đức, sẽ đổi đi Chợ-lách; Quan Phủ Dương ở Cai-lậy đổi lên Thủ-đức; quan Phủ Nhả ở Thủ-dầu-một đổi xuống Mỹ-tho; quan huyện Lý sẽ đổi xuống Cầu-kè; còn quan huyện Huấn đang ở Cầu-kè; thì lại đổi xuống ngồi một quận mới trong hạt Bạc-liêu. Quan-huyện Trần-nguyên-Lượng tại Mỹ-tho, đổi lên ngồi quận Cai-lậy.

Toà mật nghị

Bổn-quán mới nghe rằng: Quan Đốc-phủ-sứ hưu-trí là ông Nguyễn-văn-Quới sẽ được cử làm nghị-viên nơi toà Mật-nghị mà thế cho ông Đinh-sơn-Lý đã từ lộc.

Giày LE NIL là giày tinh-anh thượng hạng.

Xuỷ mao cầu tì
(CHERCHER LA PETITE BÊTE)

Ngồi nghĩ đến tình đời quả ngán, ngán cho những người tìm vít thổi lông, ăn no rồi kiếm chuyện mình mông, trông người làm nên việc đem lòng ganh ghét. Trách những kẻ ít hay suy xét, cứ ôm lòng ghét ngỏ ganh hiền; người làm nên thấy vậy chẳng khen, xúm nhau lại xoi hao mạch nước. Sao chẳng coi gương Mỹ, Âu mà bắt chước, hễ người hòa thì nước mạnh dân giàu, hãy tương y tương ỷ cùng nhau, đặng diu dắc trẻ sau tấn bộ.

Từ Đại-Pháp trị miền Nam-thổ, sáu mươi năm dạy dỗ đồng bang, người muốn cho dân chúng mở mang, nên thiết lập học-đàng khắp xứ; lớp thì dạy văn chương quốc-ngữ, lớp chữ tây lẽ nghĩa dạy rành; cám ơn thay Chánh-phủ lòng thành, cho phép lập báo-chương quốc-ngữ. Nay ngó lại người trong bổn xứ, đọc nhựt-trình cũng đặng bộn bàng; hội báo-chương rày đặng mở mang. cũng nhờ sức mấy trang hiền-triết; hao biết bao tâm huyết, nhọc biết mấy tinh-thần, ngày những đêm một dạ ân cần, tiềm những sự lợi dân ích nước. Đồng-bang thiệt rất nên đại phước, ngồi một nơi mà rò được tứ phương, ấy cũng nhờ nhựt-báo đem đường, bằng chẳng vậy khó tường sự thế. Song trách bấy nhiêu ông rất tệ, cứ xói bói nhau nào kể người cười, đồng nghiệp nhau có mấy nhiêu người, mà xúm lại kẻ bươi người móc. Ông nầy chê ông kia hay nói chữ, nói chữ lại hại gì sao? Nếu văn-chương mà chẳng dụng chữ Tàu, thì lời nói thanh thao ít có. Hết ông kia rồi qua ông nọ, cứ đua nhau cải cọ rùm tai: Ông thì khoe nho-học đại tài, chê kẻ nọ mẹ cha dô nát; tên chữ sao không đặt, để đi kiếm tên nôm, làm cho mích lòng cả xóm cả chòm, sao không dè đặt trong khi đặt để? một ông nữa tệ đà quá tệ, dám bày đều khinh dể người ta, người cũng tai cũng mắt vậy mà, sao cất tiếng kêu bằng lão-ngạt?? Muốn biện bác thiếu chi lời biện bác, song phải dùng những lời cho nhã cho thanh, chư khán-quan đọc đến càng đành, chớ tiếng thô kịch người xem vào chóa mắt.

Còn đồ âm-công dùng màu ngôsắc người trộng vào vẳng bặc cảnh bi; nếu muốn cho ngoại-quốc khỏi xâm xỉ, ông Tử-Thức nghĩ suy luận phải. Ông mô đó chê người luận sái, nên xướng ra tranh cải cũng hay, mà hay như vậy cũng chưa hay, hay như vầy mới đúng: Từ báo-chương đề quản khai dân chúng, hễ báo nầy kêu thì báo khác cũng kêu, kêu làm sao cho thiên hạ biết cho đều, thì diệc tục duy tân mới chóng; chớ ông kia mới vừa hà họng, ông nọ đã chận đầu, bắc tử chữ, bẻ tử câu, ấy là cải lộn chớ phải đâu rằng khai dân trí. Người nầy đương lo khuyến tịch dị đoan, cụ khác lại ra ngăn biểu đừng bỏ. Cái đó mới lếu dở đa. Làm cách đó chẳng khác chi lửa đương cháy người lo tưới nước, cụ ấy đem dầu hôi chế phụ cho cháy thêm, sao vậy? chớ chi chư quí ông dùng lời thuận lẻ êm, cuộc diễm hóa càng ngày càng tấn phát.

Người đời mấy ai khỏi đều lầm lạc, có kẻ vầy người khác chẳng in, đừng tự kiêu tự bạo một mình, chớ vạch lá tìm sâu vô ích; bớt bớt lời châm chích, từ từ tiếng chê bai, hễ luận đàm nhiều ắt phải có sai, mà hễ thấy sái chỉ nhau mới phải. Hãy dòm đi ngó lại thương mấy triệu đồng-bào, tiềm đều hay[trí phải truyền rao, cho hậu tấn đua nhau dồi bước.

ĐÀO-CÔNG-VẬN

EDEN-CINÉMA

Tuần tới nầy bạn hát bóng Eden-Cinéma hát hay và vui quá, liệt-vị hãy đến xem thử mà chơi cho tiêu khiển. Hát tuồng VAMPIRES thiệt cũng hay và vui lắm.

偵探小說
Trinh thám tiểu thuyết
(ROMAN DE DÉTECTIVE)
(*Tiếp theo*)

Khi Lại-xuân-Điền nghe Trinh-thám nói thì giựt mình, bèn hỏi lia lịa rằng: « Tìm được A-Hoa rồi sao, ai tìm được vậy, tìm được tại đâu? Trinh-thám nói: « Tìm được hắn tại La-sĩ-Đích gần lối bên tấm biển; đây chắc là năm ngoái hắn theo chủ hắn ra đó, đã có chồng quen lớn rồi, cho nên nội đêm Vương-vịnh-Tiên bị giết rồi thì hắn ngồi xe hơi mà giông ra La-sĩ-Đích.

— Sao mà hắn lại đi ra La-sĩ-Đích, ấy là tùy ý hắn, hay là có ai xuối dục; việc ấy phải tra xét cho kỳ mới được, hắn ở tại La-sĩ-Đích, mà tại nhà ai đó?

— Ở tại nhà bà Tá-trị phu-nhân. (Lại-xuân-Điền nghe nói tới tên Tá-Trị phu-nhân liền nghĩ thầm trong bụng rằng: « Uả, Tá-trị phu-nhân nầy là người nào cà? Người nầy ta tuy chưa biết mặt, song lúc ta vào phòng của Nghiêm-thiên-Lý, ta có gặp một phong thơ có đề tên người nầy, nếu vậy thì người nầy chắc có quan hệ với Nghiêm-thiên-Lý, không còn nghi ngờ chi nữa. Hiện nay con đòi A-Hoa lại ở trong nhà va, thì chắc là lúc nọ con A-Hoa nầy làm nội ứng cho Nghiêm-thiên-Lý mà giết Vương-vịnh-Tiên đây chớ gì; tuy là Trinh-thám cứ nghi cho Mai-Anh, chớ còn ta thì chung gì ta cũng nghi quyết cho Nghiêm-thiên-Lý mà thôi; huống chi nay ta nghe tới cái tên Tá-Trị phu-nhân nầy, thì ta lại càng nghi hắn hơn nữa.) Suy nghĩ một hồi rồi day lại mà hỏi Trinh-thám rằng: Cái tin giấy thép ấy của ai đánh lại vậy?

— Ấy là người ở ngụ gần xóm của bà Tá-Trị phu-nhân đó; nguyên ngày trước lúc thầy với A-Nghiêu đi ra nơi La-sĩ-Đích, thì tôi có dặn dò A-Nghiêu nhơn diệp tiện ấy, mà thám dọ tung-tích con đòi A-Hoa, cho nên cái tin giấy thép nầy đây, chắc là của người nào mà A-Nghiêu tin cậy đánh về cho ta đó.

— Vậy mà anh có biết được lai-lịch của bà Tá-Trị phu-nhân nầy chăng?

— Nào, tôi có hiểu được đâu, buổi trước tôi có tra phòng khắp hết mấy xứ lân cận với thành Niêu-gio (New-York). Tuy có ít người cũng kêu là Tá-Trị phu-nhân, mà trong mấy người ấy, tuy cũng có nghe, có một người hay lai vãng với Nghiêm-thiên-Lý, song tại La-sĩ-Đích, thì tôi chưa nghe nói có tên Tá-Trị phu-nhân, mà cũng không biết người ấy có chồng hay là ở goá.

— Vậy thì phải mau mau cho người thân-tín, tuốc ra La-sĩ-Đích mà tra phòng liền đi.

— Trong bọn tôi, hôm nay nhiều việc, đều chia nhau kẻ xứ nầy người xứ khác mà đi tứ tán hết rồi; hôm nay nếu thầy rành việc, xin đi giùm cho tôi một chuyến được chăng?

— Được mà, tôi ra đó tôi kiếm A-Nghiêu đặng tôi hiệp với hắn, thì việc ắc chẳng sai lầm.

— Vậy sao thầy không ngồi xe hơi mà đi liền đi, vì con đòi A-Hoa là một chứng rất quan hệ trong vụ án ấy; đứa chơn-phạm ắc nó cũng có nhiều cái quỉ-kế mà văn-công rất nhiệm mầu, như thầy có đi chậm trễ, nấy thì phải cho bất lòng bí-mật mới được, như có dụ hắn trở về Niêu-gio (New-York) được thì càng tốt, bằng không được, mình là người đi Trinh-thám phải lưu-ý quan phòng cho lắm, những kẻ ngồi gần ta, chớ nên hở máy hành-tàng mà cho nó thấy được cái cơ-quan của ta.

Hễ đi Trinh-thám thì phải bí-mật chớ sao, song tôi e một điều là chỗ hắn trú đó không dễ gì mà tới được; không biết có nên cậy sở Tuần-bô cho giấy đi bắt hắn chăng?

— Không nên đâu, nếu bắt không được hắn, mà phong thinh đã lậu ra rồi, ắt hắn lại càng gia ý mà dè dặt hơn nữa thì làm sao mà ta tìm cho ra được, chi bằng để vậy mà dọ êm thì hay hơn, thầy với A-Nghiêu cứ việc tùy cơ ứng biến, châm-chước mà liệu dùng; nhưng lúc nầy A-Nghiêu đã thay hình đổi dạng rồi, thấy khó mà biết nó được, nếu thầy mà muốn tìm nó thì phải sắm cho sẵng một cái khăn xéo đỏ; như lúc đi ngoài đường thì làm bộ cầm cái khăn ấy lòng thòng nơi tay, còn như lúc ở trong nhà thì lại đem cái khăn đỏ ấy treo nơi trên cửa sổ thì tự nhiên A-Nghiêu hội ý, nó sẽ tới mà tìm thầy.

— Lại-xuân-Điền liền ước hẹn những dấu đánh giây thép riêng với Trinh-thám, rồi từ giã về nhà sắm-sửa hành-lý lên xe hỏa tuốc ra La-sĩ-Đích.

Tới nơi vừa lúc năm giờ chiều, còn đang trù-trị chưa biết nhà của bà Tá-Trị phu-nhân ở đâu, cứ đi thơ thẩn ngoài đàng gần lối nhà-thơ giây thép, vừng gặp Huỳnh-mỗ là bạn hữu của Hà-kiết-Hùng, vì lúc trước thường hay qua thăm Hà-kiết-Hùng, cho nên hai người vẫn có biết nhau, bởi đó cho nên Lại-xuân-Điền mới phăn phăn đi tới bắt tay Huỳnh-mỗ chào mừng và nói rằng: «Thiệt là bất kỳ nhi ngộ đó.» Huỳnh-mỗ cũng mỉm cười, mà nói việc hàng-huyên một vài điều rồi lại nói rằng: « Xe thơ ở bên thành Niêu-gio mới về vừa tới, tôi phải vào nhà giây thép mà lãnh thơ, cách đây cũng chẳng xa, vậy xin anh đứng đây mà chờ tôi một chút, tôi sẽ trở ra.

— Xứ sở lạ lùng tôi mới đến một lần thứ nhứt, cũng muốn đi chơi cho biết chỗ nọ chỗ kia, vậy thôi để tôi đi theo với anh cho vui bước.

(*Sau sẽ tiếp theo*)

NGUYỄN-CHÁNH-SẮT.

Rượu Sâm-banh hiệu MARQUIS DE BERGEY là rượu nhứt hảo hạng.

Đại-việt Tập-chí
Mỗi tháng xuất bản một kỳ

Giá trọn năm..... 5$00
Giá sáu tháng..... 3 00
Bán lẻ mỗi tập..... 0 50
Báo-quán tại Longxuyên

NHÀN ĐÀM

CONTE AMUSANT

Ngày nọ, có một anh trai đang đứng hóng mát cửa ngoài. Một Mụ-vải đi ngan, ngở là gặp mối, lơn tơn xách gói bước vào.

Anh trai chào hỏi xong xui, Mụ-vải cất tiếng lên hào hển: « Cha chả ! May dữ ! Tôi kiếm nhà cậu cả giờ mới được ! » Và nói và mở gói vải tây đỏ ra, lấy một *sợi niệt* bằng chỉ trắng xe sẵn kỷ-can, trao cho anh trai ấy mà rằng: « Nầy cậu, đeo thử coi vừa chăng? *Linh Bà* dặn tôi đem cái nầy cho cậu ! »

Anh trai biết trúng việc rồi: (*Phen nầy kẻ cắp bà già gặp nhau,*) liền với tay lảnh lấy, cầm coi, thiệt là săn tốt lắm, nhắm để đóng sách thì vừa ! Bèn đi thẳng vào nhà kéo hộc tủ bỏ vào cất đó, rồi ngồi lại nói qua việc khác.

Mụ-vải trông hoài mà chẳng thấy nói chi đến *cái niệt* nữa, biết đợi không xong, bèn gạy ra mà kím chát: « Nè cậu, theo phép, hễ lảnh niệt rồi, phải cúng cho Bà *ít cắt*, đặng hương khói cho Bà, đa cậu! » Anh trai mỉn cười đáp lại: » Ủa ! *Bà* đã có lòng thơm-thảo sai cô đem đến cho tôi thì có lý nào *Bà* lại còn đòi tiền chi nữa? »

D. T.

Có tên nhà-quê kia đến xin đầu-quân. Ông quan-hai hỏi rằng: « Mi vát nổi cây súng chăng? » Nó tức cười, liền đáp: « Bây giờ mười cây tôi vát cũng như chơi, lựa là một cây ! »

D. T.

Rượu Cô-nhác VIEILLE EAU-DE-VIE DEJEAN là một thứ rượu rất có danh-tiếng hơn hòn

Cung tụng lương y

REMERCIEMENTS AU MÉDECIN

Chợ-lớn Nhị-thiên-Đường Tiên-sanh nhà giám.

Thiệt tôi hết lòng khen phục thuốc CAM-TÍCH của ông rất nên hiệu nghiệm, vì tôi cho sắp nhỏ của tôi nó ăn vào chẳng bao lâu thì nó sông ra lải cả nuồi, chết có, sống có.

Nay chúng nó mạnh giỏi ăn chơi sởn sơ nên tôi rất cám ơn ông có lòng phổ thế cứu nhân mà bào chế thuốc rất nên thần hiệu.

L. Mười.
Infirmier Vaccinateur à Soctrang.

Chị em nói chuyện

(PROPOS DE FEMME)

(*Tiếp theo*)

Em. — Nè chị, Ba với má ăn cơm rồi nói chuyện ruộng nương một hồi, bây giờ đã nghỉ yên, vậy thì chị em ta vặn đèn lên trước là dượt Báo chơi, sau cho em hỏi thăm một chuyện.

Chị. — Em muốn hỏi chuyện gì?

Em. — Số là bữa nọ em đi chợ, em nghe con mẹ rau và trái cây nó nói thuở giờ nó làm ăn lam lụ trọn điệu thờ chồng, bó buộc cực khổ mà nó cũng nhắm mắt đánh liều, nay nó nghe các Báo để xướng nam-nữ bình quyền, nên nó mầng quá, tính chặc phứt đóng gánh không thèm mua gánh bán bưng nữa, để đi đánh câu tôm câu cá chơi, hễ ông ăn chả bà ăn nem, dại gì mà phải chịu lòn cho nhọc.

Chị. — Thì chị đã nói với em hồm nay mà em còn hỏi mải, ba mươi đời hễ bọn thiếu học thì vậy đa, người ta nói một đàng mà nó nhiều càng một ngã. Chí ư cái con mẹ bán hàng bông mà em mới nói đó là con nhà hạ tiện, dốt nát, có học hành chi mà hiểu được đạo vị, đã vậy mà lại lấy nhằm thằng chồng ngu xuẩn, cờ bạc rượu trà, ngoan hung trộm cướp, thì có ai mà dạy nó, nên nó hư cũng phải đa em à.

Em. — Uả ! tôi mới nói chuyện sơ con mẹ hàng bông, chớ tôi thiệt cũng chưa biết tới chồng nó, sao mà chị hiểu rỏ hết vậy?

Chị. — Có khó chi mà không biết, cha mẹ nó là người bậc nào có khi chị cũng biết nữa chẳng những là chồng nó mà thôi, lời sách có nói : *giục trí kỳ phụ tiên thị kỳ tử*. Muốn biết người cha trước xem người con. Cho nên chị dóng cái lời ăn tiếng nói cùng việc cư chỉ của nó đó thì đã đủ hiểu nó là con nhà hạ tiện dốt nát xuất thân rồi ; còn chị mà biết chồng nó là đồ ngu xuẩn cờ bạc rượu trà đây thì cũng nhờ dóng theo cái lời nói của nó mà độ ra thì hiểu chớ có khó gì, vì nó nói hễ nam-nữ bình quyền rồi thì mặt sức nó câu tôm câu cá, ông ăn chả bà ăn nem, ông tác tệ bà tác tệ.

Đó em nghĩ coi thằng chồng nó là gì ? Có phải là đồ rượu trà cờ bạc, đồ vất mả, trộm cướp cả đời, nên nay con vợ nó nghe nói bình quyền thì nó đà mông lòng bắt chước mà phân bì, cho nên rất dễ mà biết cái đạo nhà của nó.

Em. — Nó phân bì vậy được chăng?

Chị. — Được với ai? người ta nói theo bên chánh, nó lại lấy đó đem về bên tà mà nói thì được chỗ nào. Chữ bình quyền của các ông để xướng ra đó thì chị đã cắt nghĩa cho em nghe hồm rồi, vì các ông muốn khuyên những bọn nữ-lưu ta bương bả theo người cho rộng bề học-thức, chớ nói như con mẹ bán rau vậy vậy thì là đồ ngu nó hiểu sái, chớ bình quyền gì chồng tác tệ vợ cũng tác tệ. Nói vậy hễ chồng đi ăn cắp sỏi của nhà nước là một việc rất dễ ở tù, rồi vợ cũng theo mà ôm cũi trộm cho chồng nữa sao ? Hoặc chồng đã bị ở tù rồi vợ cũng nói bình-quyền mà chung theo chồng vô khám nữa sao? Ấy là bọn chí ngu, nó có hiểu bình-quyền là nghĩa gì. Vậy từ rày sắp lên em chớ nghe cái nố ấy nó nói chuyện nữa, rủi nhiễm lấy sự u-mê vào mình mà khốn giờ. Thôi khuya rồi, em hãy vặn đèn đi nghỉ đi, bữa khác chị sẽ dạy thêm.

(*Sau sẽ tiếp theo*) BẠCH-CÚC.

THI PHỔ

(VIE LITTÉRAIRE)

LÂM TUYỀN, HỌA VẬN

Chàng màng lên xuống ngựa cùng voi,
Rừng vắng mình ta cũng phải mời.
Sớm tối kết tình nguồn, suối đỏ,
Trưa chiều làm bạn gốc cây cồi.
Lợi danh một giấc rồi tay phủi,
Nhàn tịnh muôn đời để tiếng roi.
Chiếu đất màng trời vui thửa chí,
Nào còn tưởng tới bạc vàng thoi.

LA-TẤN-LỰC, Hương-thân
Thanh-điền, Vinhlong.

HỰU HỌA

Phiền-ba đông dảo ngựa cùng voi,
Chốn quanh chung vui nhàm phải mời.
Tám tiệc non thần chơi thoả chí,
Bốn mùa rừng vắng bạn mai cồi.
Bao nhiêu danh phận nào mong tới,
Mấy cuộc công hầu cuả tiếng roi.
Những kẻ giàu sang âu có biết,
Thanh nhàn chẳng được chuộc ngàn thoi.

NGUYỄN-VĂN-DẦN, Cựu Xã-trưởng
Thanh-điền Vinhlong.

Nói chữ sái nữa

Bớ ông Mới, ông Huê ôi ! đói đó !
Công-luận nói chữ trật nữa đó !

Công-luận số 112 bài CAN LƯƠNG nói chi chi mà « cán THANG-BÌNH Langsa dùng trong cuộc buôn bán » ông rầy giùm chút ông Mới. Cán gì mà gọi là can thăng-bình. Nghe người ta nói dùi thăng-bình, rồi tưởng dầu cũng có can thăng-bình nữa sao ?.

Coi ai biết chữ đó hỏi cho chắc rồi nói lại với Công-luận-báo giùm chút ông Mới.

Còn bài ĐÁP LỜI TRẦN-MỘNG nói chi chi mà « bây giờ có tiết mà xin nội chớ lấy tư tâm công cho ra YẾU NHƯỢC ». Rầy giùm chút ông Huê, đã yếu mà còn nhược. Đã chê chữ Tàu mà còn cặp thêm chi cho dư vậy ?

TRẦN-THỊ-MIỄU.

Vài lời cảm tạ

Bổn-quán rất thâm cảm thạnh tình của chư quí-ông kể tên sau nầy đã có lòng cổ cập gởi măng-đa đóng tiền mua Báo trọn năm. Vậy từ đây mỗi kỳ, hễ vị nào có lòng hảo-hiệp mà gởi bạc đến thì Bổn-quán sẽ đăng báo liền cho liệt-vị hay, khỏi phải gởi biên-lai cho nhọc bớt một phần lồn-phí, và liệt-vị cũng khỏi thắc công gin giữ nhọc lòng, lại cũng nhớ được ngày tháng mua Báo của mình, rất nên đăng tiện

TÁNH-TỰ	CHỖ Ở	SỐ BẠC đóng trước	GÀY MUA	GÀY MÃN
Ông Lê-quang-L...	Tri-phủ Longxuyên	5$00	1er Février 1918	1er Février 1919
id. Trương-văn-Ng.	Tri-huyện Sadec	5.00	26 Août 1917	26 Août 1918
id. Huỳnh-cao-K...	Hội-đồng Cholon	5.00	10 Août 1917	10 Août 1918
Cô Trương-thị-M ..	Propriétaire Chođui	5.00	8 Février 1918	8 Février 1919
Bà Vincent.....	Cho-lớn	5.00	1er Février id.	1er Février 1919
Ong Bonnefond.....	Cadastre Saigon	5.00	15 Octobre 1917	15 Octobre 1918
id. Nguyễn-văn-B..	Agent technique Cholon	5.00	1er Février id.	1er Février 1918
id. N.....	Secrétaire à Gocong	5.00	id.	id.
id. Trịnh-Tô.....	Stung-treng	5.00	8 Février 1918	8 Février 1919
id. Lý-hữu-D.....	Pnompenh	5.00	1er Février id.	1er Février 1919
id. Trần-bảo-T.....	Ba-động	5.00	10 Août 1916	10 Août 1917
id. Nguyễn-văn-Th.	Propriétaire Cái-mơn	5.00	1er Février 1918	1er Février 1919
id. Nguyễn-văn-T..	Hương-chánh Bentre	5.00	id.	id.
id. Huỳnh-thái-Kh..	Conseiller Tânchâu	5.00	8 Février id.	8 Février 1919
id. Tòng-văn-C.....	Hội-đồng Tânhiệp	5.00	15 Février id.	15 Février 1919
id. Phạm-hữu-V....	Ấp-Hoà	5.00	1er Février id.	1er Février 1919
id. Lâm-th.....	Propriétaire Travinh	5.00	id.	id.
id. Nguyễn-văn-B..	Đốc-phủ-sứ Trangbang	5.00	id.	id.
id. Huỳnh-thiện-Ng.	Secrétaire Tâyninh	5.00	id.	id.
id. Phạm-giản-Đ..	Tân-minh Tanan	5.00	15 Novembre 1917	15 Novembre 1918
id. Nguyễn-kim-Th.	Lái-thiêu	5.00	7 Février 1918	7 Février 1919

Hữu công đắc thưởng

(DISTINCTIONS HONORIFIQUE)

Bổn-quán lấy làm hân-hạnh mà đăng quí danh của liệt vị đã dặng ơn quan Toàn-quyền thưởng tứ khuê bài vì lời nghị ngày 12 janvier 1918.

Khuê bài vàng hạng nhứt

Ông Nguyễn-văn-Bút, thông-phán hạng nhứt nơi dinh quan Toàn-quyền.

Khuê bài vàng hạng nhì

Ông Nguyễn-văn-Huờn, Cai-tổng hạng nhứt.

Khuê bài bạc hạng nhứt :

Ông Nguyễn-háo-Nhợn, Tri-phủ hạn nhì ;

Ông Nguyễn-văn-Lắm, Thông-phán ngoại hạng sở Họa-đồ ;

Thầy Huỳnh-văn-Đầu, Hương-quản làng Thới-thạnh (Cantho) ;

Ông Phạm-công-Khanh, Thơ-toán nhà in (Saigon) ;

Khuê bài bạc hạng nhì

Ông Huỳnh-trí-Mai, Thông-phán hạng nhì sở Họa-đồ ;

Thầy Nguyễn-văn-Lâu, Phó-xã làng Bình-đức (Long-xuyên) ;

Ông Tăng-văn-Tài, Cai-tổng hạng nhứt.

Thầy Cao-văn-Hào, Hương-cả làng Long-tuy (Giadinh) ;

Ông Nguyễn-văn-Tưởng, Hội-đồng địa hạt tổng An-bình (Giadinh) ;

Ông Nguyễn-văn-Quế, Cựu hội-đồng địa-hạt (Giadinh) ;

Thầy Nguyễn-văn-Thanh, Giáo-tập trường tổng hạng nhứt;

Thầy Nguyễn-văn-Thu, cựu Hương cả làng phước-thiện;

Thầy Huỳnh văn-Yên, bồi-bái Đại-điền (Bentre);

Thầy Phan-hữu-Nho, đại Hương-cả làng Châu-phú;

Thầy Trần văn-Tôi, Hương-cả làng Phước-vân;

Ông Nguyễn-lương-Quới, Phó-tổng hạng nhứt;

Thầy Nguyễn-văn-Lâu, Hương-cả làng Vĩnh-thạnh,

Ông Huỳnh-công-Hiệu, Phó tổng Bình phước;

Thầy Nguyễn-tấn-Phước, Kế-hiền làng Phú-mỹ:

Thầy Danh-Tiếp cựu Hương-cả (Rạch-giá):

Ông Bùi-quang-Nam, Tri-huyện hạng nhứt (Giadinh).

Thầy Bùi-văn-thạnh, hương cả làng Hội-an-thượng.

Ông Trần-minh-Hậu, Cai-tổng Định-tường.

Thầy Nguyễn-văn-Hào, đội hạng nhứt (Tân-an);

Thầy Mai-tấn-Luật, Hương-cả làng Hiệp-ninh;

Thầy Trần-văn-Kiểu, Hương-cả làng Tường-bình (Thudaumot);

Thầy Nguyễn-văn-Hưng, Hương-chủ làng Minh-đức;

Thầy Nguyễn-văn-Thuận, Hương-cả làng Chánh-an;

Thầy Nguyễn-văn-Tú, Hương-cả làng Bình-tịnh;

Thầy Trần-văn-Hạp, Chánh-giáo-tập hạng ba;

Thầy Lê-công-Bình, Thơ-ký nhà buôn « Compagnie coloniale d'exportation » Saigon;

Thầy Nguyễn-văn-Thông coi kho nhà buôn Dumarest et fils (Saigon);

Thầy Đỗ-quốc-Phú, Thơ-ký nhà băn Đông-dương (Saigon);

Thầy Lê-văn-Chi, Thơ-ký thiệt thọ hạng ba (Giadinh);

Thầy Nguyễn-văn-Nhung, Thơ-ký thí-sai hạng nhứt nơi dinh quan Toàn-quyền.

Ông Trương-ngọc-Lành, Tri-huyện hạng nhì (Baclieu);

Thầy Nguyễn-tấn-Hưng, Phó-tổng Định-bảo;

Thầy Tạ-quang-Mui, Hội-đồng địa-hạt tổng Định-bảo,

Thầy Nguyễn-văn-Lưu, Phó-bái làng Nhơn-ái,

Thầy Bùi-văn-Tam, đại hương-cả làng Thọ-bình,

Thầy Nguyễn-thanh-Châu, hương cả làng Tân-thạnh-đông,

Thầy Lê-bá-Cang, Hương-quan làng Nhơn-ái,

Thầy Nguyễn-văn-Ở, Phó-tổng Định-an;

Thầy Huỳnh-văn-Tài, Thơ-ký khuyến-học hội (Cần-thơ);

Thầy Nguyễn-văn-Trụ, Hương-chủ làng Tân-hòa-Tây.

Thầy Nguyễn-văn-Yên, Phó-tổng Bình-lễ.

Thầy Nguyễn-văn-Hơn, đội hạng nhứt.

Cô Lê-thị-Quyên, mụ nhà bảo-sanh (Cantho).

Thầy Thái-xuân-Lại, Hương-cả làng Hanh-thông;

Thầy Ngô-văn-Nguyên, đại Hương-cả cựu Hội đồng địa-hạt (Cần-thơ)

Ông Nguyễn-chiêu-Thông, Hội-đồng thành-phố Cholon.

Bổn-quán chúc mừng cho liệt vị.

大法禮儀

Đại-Pháp lễ nghi

(POLITESSE FRANÇAISE)

(tiếp theo)

Đi chơi chiều

Có ai mời hội nhau đến nhà chơi chiều, phải lập tức trả lời, hoặc tỏ dâu mình vui lòng mà đến, hay là cáo lỗi rủi vì gia-sự buộc ràng.

Như đi được, khi đến nhà người, bước vào phòng khách đi ngay lại trước chủ nhà mà chào hỏi, rồi hỏi thăm ít tiếng hàn-huyên. Phải dặn mình đừng cho lụp chụp. Ăn nói giữ tự nhiên, chớ nên là-cà lập-cập mà ra tuồn khờ khạo, cũng đừng làm hơi dạn dĩ thái quá mà thành ra kiêu căn, xất xượt.

Chào hỏi xong xui, bèn nhập lại rồi ngồi chung với khách, Nhứt là đừng chen lấn ai, coi ra không lịch. Như có đám đông người đang đứng nói chuyện thì đừng xáng xả bước vào cùng là rẻ ngan đi tuốt. Có hút thuốc phải day cho xa mà phà khói, đừng phung đại trong mặt người làm cho cay mắt, nhứt đầu, nhày mũi. Đừng cười cợt loà-lúa, đừng làm hơi thông thuộc trong nhà.

Thường người Gia-giáo hay kiếm kẻ tuổi tát mà đàm đạo: Ấy là bổn-tánh tự nhiên, dường như thinh khí tương đồng. Vì gần người già cả là người từng trải việc đời thì học được thêm đều lành việc phải.

Kẻ biết lễ-nghi, khi đang ngồi rủi có ông già bà cả vô ý đứng án khuất mình thì cũng không hề nhiếp môi, thằm trách.

Cuộc chơi tối

Thường đến nhà người, ngồi nói chuyện vả, thét phải thua buồn, nên chủ nhà hay bày cuộc chơi cho vui mà cầm khách.

Đã biết cuộc chơi là đồ tiêu-khiển, là món giải-buồn, song chẳng nên vô độ. Có câu phương ngôn rằng: « Nó làm cho ta mất ngày giờ, hao tiền của, tổn đức-tin. » Nhưng mà kẻ biết đều (bao nhiêu ?) dầu có chơi thì cũng như không, chẳng hề biết nhiễm bao giờ. Chẳng hề biết gian lận, quạu-quọ dầy-duôn, chỉ lấy việc chơi ấy mà làm món mua vui giây lát, chớ không kể gì đến việc lợi riêng.

Kẻ nào trong việc mua vui mà cố ý gian lận ít nhiều, lâu ngày phải vương tật xấu. Có chơi cũng chơi *nho nhỏ*, cho vừa sức mỗi người, đừng ỷ dày nặn hoàng, làm cho mệt lòng kẻ khác. Ấy vậy theo lẻ, phần *định cuộc* là phần người chủ.

Khi đang chơi, có xảy ra việc gì không đặng thuận thì cũng lấy lời diệu mềm mà cải lẻ. Bằng người không nghe, quyết bề chống trả. — thì nhịn phức cho êm, việc chút đỉnh chẳng tranh cho uổng sức. Phải dặng lòng hoài rằng *câu vui chớ không câu lợi* !

Xin thuật tích nầy xem chơi cho biết: Ngày nọ Đức-hoàng *de Bourgone* đánh cờ chơi với một vị Thống-lảnh, xảy có việc bất hòa, Đức-hoàng phận dữ thị hùng, tranh dành cao thấp. Vì Thống-lảnh mỉm cười, nói cách chầu rầu rằng: « Ngài nói Ngài ăn, tôi cũng biết nói tôi ăn; rồi đây ai nhịn bây giờ ? » Đức-hoàng nghe mấy lời xút động tâm can, vùng tự hối, đổi giận làm vui, rồi mau miệng đáp rằng: « Tôi nhịn chớ ai, vì Ngài có lý hơn ! »

Ấy, việc mà biết nhượng nhau thì lành lẻ là dường nào? Song cũng còn nhiều việc phải giữ gìn riêng nữa. Ăn đừng vui, thua đừng giận, cứ giữ lệ vui, mặt mày bất-động mới gọi là biết đều. Thấy có kẻ, ăn được chút đỉnh thì làm bộ lăn xăn, dẫn lòng không được: Vỗ má, vỗ tay, đầm ngực, la cười rang rảng, nói pháo một hồi, làm cho ai nấy châu mày nhủng mỏ. Rồi có thua lại ít bàn thì sụp mặt, nhăn răng, gầm hét, ngó đâu nấy nhăn đầu khác, phỉnh tròn vò vế, đến nỗi phải quên phép-tắc thô lộ lời quấy mà buồn nhọt, kẻ ngồi lân cận.

Cũng có kẻ thua dập đôi bàn, nóng ruột, cứ ngồi móc túi đếm tiền, sấp ra bỏ vô, lấy làm thở ô. Khi nào biết rủi xấu tay, thì ngồi lâu chi làm mà phải thua nhiều vô ích.

Như ra sòng, mình ăn đặng ít nhiều người thua nài nỉ xin đánh thêm gỡ vốn, thì chớ nên hẹp lượng cho người buồn lòng tội nghiệp.

Có khi mới đánh vài bàn đầu, thấy mòi có kẻ ăn gian thì làm thinh cho rồi bàn ấy, kiếu phức lui ra, đừng đánh nữa.

Xét ra cờ-bạc cũng là 1 món giải khuây cho khách, nhưng mà nhiều khi sanh hại cho nhau. Chi cho bằng trước khi, lựa món nào dã vui lại có ích mà dùng, chọn được món thanh-lịch và hạp với thời nghi thì càng quí.

Nói cho cùng, khi đến nhà ai, ai mời chơi bài bạc, bụng người biết xé: thì chẳng hề khứng chịu bao giờ, nhưng mà biết cách từ nan, hoặc kiếm lời dối tránh rằng mình không biết chơi món ấy. Rồi ngồi ra ngoài làm kẻ bàn-quan dự cuộc, xem ra phong nhã biết bao.

Có ngồi mà coi cũng phải giữ phần điềm nhiên tọa thị chớ nên chỉ trỏ cho ai, đừng bắt bên nầy buồn bên khác, chê khen, trù xúi làm gì.

Kẻ nào thích ưa cờ-bạc thường hay sa mê đến đỗi *lưu, liên, hoang vong*: Tan nhà, hại cửa, hư thân, mất thảo.

Bà phu-nhân Deshoulières có đề lời rằng chớ như vậy: « Chơi ít ít thì cũng nên chơi, nhưng mà chơi món nào coi cho phong nhã. Chơi phải cho *ngay thẳng*: Ấy là một việc nhơn-nghĩa với người. Nhưng mà ta thấy ít kẻ *chơi lớn* mà đặng công bình. Lòng tham muốn của người tất nhiên là cội nguồn đều phi-nghĩa; nó xoi xỉa, dục-dà tấm lòng. Kẻ lòng tốt thế nào, hễ ráp lại sòng thì cũng tính việc ăn thua trước hết. »

N. C. M. Đ.

Bổn-quán cáo bạch

Kính cùng chư-tôn đặng rõ: tuần tới nầy nhằm ngày lễ Phục-sinh (Pâques) mấy nơi công-phủ cùng các sở nhà in đều nghỉ tới ba bổn ngày, tờ Nông-Cổ Mín-Đàm e ra không kịp, nên phải nghỉ một kỳ, xin chư-tôn miễn nghị.

THỨ GIANG-HỒ

(Tích Giu-ly Huê lưu lạc)

Đến xứ Ly-ly-bu

(VOYAGE DE GULLIVER)

(tiếp theo)

« Vua đã nhứt định vậy, bèn sai vời quan Trung-thị-Lang Linh-đế-Sang vào triều dự thính. Trung-thị Lang, hết lòng bảo chữa cho khách-quan. Nội triều coi ra có một mình người biết rõ tánh tình và có lòng chiếu cố khách-quan; lâu nay mà khách-quan yêu mến người, cũng là phải lắm. Người kiếm lời can gián đức vua, nên nay lịnh thánh có ý nỗi tâm. Bây giờ mới tha tánh mạng cho khách quan, mà phải móc hai con mắt mới xứng hình vừa tội. Nghĩ vì nếu mất cặp con-ngươi, khách-quan hết trông sanh đều phân nghịch song triều đình còn dùng được sức lực của khách-quan nhiều chỗ. Vả lại sự tàn-nhẫn nầy càng làm cho khách-quan thêm minh-mẫn, can đởm mà lập công chuộc tội.

« Mấy lời can gián của Trung-thị-lang làm cho nội quần-thần không ai mặt tỏ sắc vui. Thủy sư Bộ-giá-Lâm lấy làm bất bình vùng đứng dậy tâu rằng lạ cho quan Trung-thị-Lang dữa triều dám kiếm lời yêm ẩn kẻ nghịch thù, rằng công-cáng của khách-quan lập tự thuở nay, chẳng qua là nghịch phép nước nhà xét ra đều là tội nặng; nêu khách-quan có thể dẹp lui chiến thuyền quân giặc, thì khách-quan cũng đủ sức mà dẫn ngay thuyền ấy trở vào như củ. Nên nay va lấy theo ý riêng mà đề nghị cho khách-quan là tay nghịch quốc. Xưa nay, sự phân-bạn thường do nơi lòng, nếu khách-quan có dạ ấy thì làm sao biết được. Chi bằng gắt phức khách-quan cho an mối hại về sau!

« Quan Kiểm-kho cũng tiếp xin y vậy nài nỉ cho thánh-thượng chứng biết các đều tổn-phí về sự nuôi dưỡng khách-quan quyết rằng rồi đây cả nước thảy đều khốn đốn. Lại cho rằng lời Trung-thị-Lang xin móc mắt khách-quan đó khác nào làm cách nuôi ong tay áo, thêm họa ngày sau. Vậy hay hơn hết là bây giờ chẳng cần luật pháp nào khác, chẳng còn nghị-luận chi nữa, chỉ cứ đem xử tử khách-quan thì tiện hơn mọi việc.»

Nói đến đó, ông quan ấy ngó tôi một cái, rồi vuốc ngón tay tôi mà tiếp rằng: « Nhưng mà bây giờ lượng thánh đã quyết định hẳn-hòi, ai rồi thế nào cũng không nghe nữa. Ngài nói: như quần thần có chê sự móc mắt là hình rất nhẹ, thì bảy chọn thêm hình chi chút đỉnh nữa mà thôi!

Quan Trung-thị-lang thấy vua nghe mình thì mừng rỡ vô cùng liền, quì xuống tạ ơn rồi thưa diệp tâu luôn; « Như thế quan

公文畧錄

CÔNG VĂN LƯỢC LỤC

(ACTES OFFICIELS)

Vì lời nghị quan Thống-đốc Nam-kỳ ngày 2 Mars 1918 :

M. Phan-văn-Tiếng, lương-y hậu bổ mới định cho vào ngạch Nam-kỳ nay bổ đi tùng-quyền quan Đồng-lý hội-đồng thành-phố Cholon, đặng giúp việc tại nhà thương thành-phố (Chợ rẫy) thế cho M. Phạm-văn-Thuần lương-y hạng 5 đổi đi chỗ khác.

M. Phạm-văn-Thuần lương-y hạng 5 giúp việc tại nhà thương thành-phố, Cholon nay bổ đi giúp việc tại dưỡng-đường Hớn-quản thuộc hạt Thủ-dầu-một.

Cấp bằng cho viên chức bổn-quốc thuộc ty dinh Hiệp-lý và các tỉnh Nam-kỳ :

Mấy thầy : Trần-văn-Mẫn, Lý-văn-Quới, Nguyễn-văn-Ngữ, Võ-văn-Phú, Lê-văn-Thể, Nguyễn-hữu Hay, Huỳnh-v-Ngải, Trần-v.-Biển, Lê-v-Chất, Nguyễn-hữu-Bình, Huỳnh-khắc-Quan, Nguyễn-Kiệt, Trịnh-v-Kiên, Trần-v-Độ và Phạm-v-Long, được cấp-bằng thơ-ký học tập.

Thầy Diên-Ưng đặng cấp-bằng làm Phó-tổng hạng nhì tổng mọi Lộc-ninh thuộc hạt Thủ-dầu-một.

Thầy Nguyễn-v-Hên, thi đậu ngày 17 Décembre 1915 đặng cấp-bằng làm học-sanh sở khám đạt và Họa-đồ, thế cho thầy Ngô-v-Ký xin thôi.

* * *

Vì lời nghị quan Thống-đốc Nam-kỳ ngày 5 Mars 1918 :

Thầy Lê-thanh-Đồng, giáo-tập sơ-học-thí sai hạng nhứt, xưa bổ tại quận Vàng tàu, nay rút về trả lại cho sở Huấn-đạo.

Thầy Võ-văn-Quan, trò-giảm trường sư phạm Giadinh, đặng cấp-bằng làm giáo-tập sơ-học thí sai, lương bổng đồng niên 210 đồng, thế cho thầy Lê-thanh-Đồng trả lại ngạch cũ.

Ghe lường bằng sao

Có người muốn bán một chiếc ghe lường bằng cây sao, tự mũi chí lái liền lạc tốt lắm. Bề dài 15 thước Tây, bề ngang hai thước, thấm hạ một thước mốt, dày 8 phân. Chở được 500 thùng lúa (thùng 40 lít) mà còn nổi, không sợ sóng tàu.

Lục-châu ai muốn mua, xin đến hay là viết thơ cho Nông-Cổ Mín-Đàm mà thương nghị giá cả.

DENTIFRICES
THUỐC ĐÁNH RĂNG CỦA CÁC CHA
BÉNÉDICTINS
de SOULAC
LÀM RA
Thuốc nước, thuốc sết,
thuốc bột hay là xà-bông.

kiểm-kho xin đó thì không khó gì. Bây giờ muốn cho bổn-quốc sung-túc như xưa duy có một cách nầy thì tiện lắm : mỗi bữa dãm lương của khách-quan đi một ít ; lâu ngày còn chẳng bao nhiêu, tất nhiên khách-quan, tiêu mòn, khô khan mà bỏ mạng. Chừng ấy mặc sức bá quan, kẻ rút dồi, người xẻ thịt cho phỉ tình, rồi đem cho xa mà mai táng xát phàm, kẻo để trược khí sanh ra bịnh hoạn. Còn đống xương tàn, bất quá là gom lại chất đó, để dành làm món đồ xưa cho đời sau xem biết !

« Nhờ mấy lời của Trung-thị-Lang, nên nay các việc đã yên. Mới có chiếu-chỉ ban ra thi hành việc giảm số lương-thực khách-quan, song việc nầy mật nhiệm lắm, khách-quan mựa hề tiết lậu. Còn án mốc nhãn cũng lên rồi, đang chờ vua phê mà đóng ấn. Độ chừng vài ngày ắt có quan Trung-thị-Lang đến đây xử việc. Chừng đó sẽ có vài mươi quan Thị-vệ đến bắt khách-quan nằm xuống bó tên nhọn lại vào con mắt ! !

« Khách-quan ôi ! Lão phân đã rõ tình hình xin khách-quan liệu sớm. Còn lão đây lão cũng tín lui cho chóng, kẻo rủi lậu cơ-quan thì phần lão ba họ còn gì mà kể » Nói rồi bịnh rịnh lui ra.

Tôi ngồi lại một mình sầu tư dã dượi. Nghĩ nay mình còn quyền tự do trong túi, nên muốn đơ tay ướm thử trời cao thấp, chớ tôi nghĩ *lại sức nầy ai dễ làm gì được ai* ! Nội một bàn chơn tôi cũng đủ mà làm cho đổ nước nghiên thành như chơi ! ....

Ban đầu thì chí tôi lừng lẫy cất lên, muốn làm thử một phen cho rỏ mặt anh hào. Song rốt lại, xét vì quốc-vương rộng ơn dãm tội cho nhiều, nên lòng tôi dường muốn xiêu xiêu. Biết vậy, mà có lý nào ngồi đó bó tay chịu phép, thì coi chẳng còn quê ? Nở nào để cho chúng phanh phui cái mãnh hình-hài chịu chưng cha mẹ ? Tính tới tính lui, vùng sanh một kế Tôi bèn lấy viết thảo thảo ít hàng, sai đem cho Trung-thị-Lang, nói rằng buổi trước tôi đất lịnh sai qua triều nước Bờ-lơ-phúc Cu mà nghị việc, nên nay tôi tính đi liền kẻo trễ.

Đó rồi, chẳng cần hỏi-tin hồi-âm, tôi vội vả xách áo, mang mền, xăm xăm thẳng đến mé sông chỗ chiến-thuyền còn đang đề đó. Tôi kéo vào một chiếc đại chiến-thuyền, lấy ra một sợi dồi to buộc vô mũi thuyền, rồi cỗi tuốt y phục bỏ lên thuyền ấy. Đoạn xong, tôi mới deo mình xuống nước, lội ngan qua biển, tay thì kéo phăn chiếc thuyền, lướt sóng ngờ ngờ như giao long như kình ngạt.

(*Sau sẽ tiếp theo*)

N. C. M. Đ.

TRẠI THỢ MỘC MICHEL
Nguyễn-hiệp-Hòa
Tại chợ Lái-Thiêu

Tại trại tôi có đóng sẵng các món là Bàn ăn mặc-đá dài, có cẳn 2 kiểu. — Bàn ăn mặc-đá trơn có kế thành. — Bàn ăn mặc-gỏ liền 4 kiểu. — Bàn tròn 4 trụ mặc-đá. — Bàn tròn 4 trụ mặc cây. — Bàn xây cốt mặc liền. — Bàn lau 12 trụ. — Bàn khách (salon). — Bàn rượu (apéritif) 3 kiểu. — Váng một chơn tiện, váng ghỏ hai, và váng ba, *Tủ thờ*, cẳn 3 kiểu; *Tủ áo*, *Tủ rượu* (buffet) ; giá nón dù (Porte parapluie et chapeau), Trụ kiển (colonne) ghế băn-kết (Banquette), *ghế ngồi* 5 kiểu, ghế *Băng nguyệt*, *bàn viết* 3 kiểu, váng một bằng đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiểu kiêm thời, bằng cây trắc, cẩm lai, gỏ, toàn là cây danh mộc, thợ làm khéo léo tinh xảo, không gía đổi.

Xin quới ông có muốn dùng các món đồ chưng dọn trong nhà, thì xin gởi thơ, hay là thân hành đến tại tiệm tôi, tại học *Lái-Thiêu* đường ra *công-xi heo* (Abattoir), hoặc mua hay là đặc, thì tôi sẵng lòng làm mau và vừa theo ý quới-vị.

CHỦ TRẠI MỘC.
cẩn khải

TIỆM HỌA CHƠN DUNG
Nguyễn-đức-Nhuận
ở ngang gare xe lửa Gia-định

Tiệm nầy vẽ theo thể cách khéo lắm, để trăm năm cũng không phai.

Quí-vị có gởi hình chụp sẵn lên vẽ hoặc gởi thơ thương nghị điều chi xin để bao như vầy :

M. NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN
Dessinateur à Giadinh.

MAISON QUANG-HUY
N° 32, rue Amiral Courbet
Gần tiệm ngũ Nam-đồng-hương
Chợ Saigon

Bán khí đá, bec, đèn khí loà tốt lắm.
1· Dù bên Tây, khăn
2· Nón đủ thứ, dày vớ
3· Trà *Mộng-tiên* bổ 4-phiện
4· Trà Ninh-thái, trà ướp sen
5· Savon bạch đàng và đủ thứ
6· Dầu thơm bạch đàng
7· Thuốc con mắt
8· Thuốc nhức răng
9 Thuốc bá chứng
10· MỰC
Đen đồ tinh dùng mà viết
Mực *in xanh xóa* đủ màu
Mực *in con dấu* đủ màu
Mực *in chữ thơ* đủ màu
11· SÁCH
GIA-PHO Văn-ngôn tự vị, *Tuồng Vân-tiên*, *Tiên căn báo hậu*.
Xin chư-tôn quang cố.
TRẦN-CHÁNH-TIẾT *đốn thủ*

LỜI RAO

Kính cùng tôn bằng quan khách được hay : Nhà ngũ hiệu DƯƠNG-HUỲ-VINH-PHÁT, ở đường AMIRAL COURBET, môn bài 53, Saigon, phòng vi sạch sẻ tinh anh, đã rộng rải mát mẻ, mà giá tiền re hơn, lại gần gare chánh Saigon, rất tiện bề cho quan khách tới lui, xin rộng lòng thì ăn một chuyến thì sẻ rỏ trong tiệm chúng tôi lẻ hiền kính sĩ là thể nào.

ANTOINE BÁU, đốn kỉnh.
N° 53, Amiral Courbet.

Lời rao

Kính cáo cùng chư quí-vị đặng rỏ, nay tôi có lập một tiệm tại Bình-tây đường Gia-phú tiệm nầy sữa xe máy, sơn hầm xe máy, xi nickel, đóng xe kéo, sữa xe kéo, và có bán đủ các thứ phụ tùng cho xe máy và xe kéo. xin quí-vị tưởng tnghĩa đồng-bang, có sữa máy chi, đem đến tôi sẻ tính giá rẻ, lại trong tiệm cũng có trữ bán sách *Diễn lục cổ tích*, cuốn thứ nhứt.

NGÔ-VĂN-TRI kêu rằng: Tư-Khì tại đường Gia-phú, Bình-tây.

LỜI RAO RẤT CẦN YẾU

Đờn bà con gái nên xem

Quản-đông, Xương-thọ-đường,
Sâm Nhung Điều-kinh Phụ-khoa-huờn,
quản cáo

Thuốc Điều-kinh Phụ-khoa-huờn của tiệm nầy đã có danh tiếng hơn mấy mươi năm tại Quảng-đông, nay danh van cả nước, thiên-hạ đồn nhau đến mua nườm nượp, chẳng ngớt khi nào. Nhưng mà các nước chưa hay, cho nên ông chủ tiệm nầy vì lòng phổ thế cứu nhơn, cất nhà chế thuốc rộng ra, rước thêm nhiều thầy hay mà chế thuốc huờn nầy thêm cho nhiều mà rải ra cho đều trong Thế-giới. Nếu đờn-bà mà dùng nó thì ắt tiêu trừ bịnh khổ, sanh con cái được nhiều mà giúp cho Tạo-vật chỗ còn khuyết điểm, cùng thể theo lòng háo sanh của trời đất.

Nay tại Nam-kỳ người Đại-lý cho bổn-đường là tiệm Dù-nam-Long ở tại Chợ-lớn đường Canton số 32 có bán, còn trong Lục-tỉnh mấy nhà buôn lớn cũng đều có bán; mỗi bữa uống 1 huờn, uống với nước trà, kị ăn đồ sống sít rau cỏ lạnh lẻo.

Các cô, các bà, hãy mua về dùng thử mà coi, thì mới tường hay giờ. Và có mua thì xin phải nhìn cái hiệu con **Sư tử đạp trái đất** thì mới khỏi lầm đồ giả, mỗi hộp chắc giá 1$00.

Thuốc huờn nầy chủ trị đờn-bà con-gái tiên thiên bất túc, khí thể hạt nhược, hậu thiên thất dưỡng huyết-mạch kém hao ; đường kinh hoặc sớm hoặc trễ, thoạt có thoạt không, hoặc có đường kinh thì đau bụng, hoặc bạch-đới, hoặc huyết băng, phàm các bịnh ấy thầy đều dùng được. Thuốc huờn nầy chẳng nói là phụ-khoa thánh-dược mà thôi, thiệt là chưởng-tử linh-đơn đó. Người nào không thai nghén, hễ uống nó thường thì ắt thấy hiệu nghiệm.

ICH-NGUON-ĐƯỜNG LÃO DƯỢC PHÒNG

Ở ĐƯỜNG AMIRAL ROZE, SỐ 55, TẠI CHỢ-CŨ SAIGON

丸補雙衣仝
KIM-Y-SONG-BỔ-HOÀN
Thuốc bổ khí huyết)

Lấy lẽ tự nhiên mà luận sự sống của người cũng như sự sống của thảo mộc vậy, loài thảo mộc manh đang thời tiết thì tươi tốt sớm-sơ, song cả ngày bị dang nắng giá chẳng đặng nhuần gội giọt mưa cũng nhờ hơi sương tuyết dầu rậm rạp cho lắm cũng khó thể thạnh mậu bền-dai cho đặng, nếu suy ra sự sống của người cũng vậy. Phàm người bình sanh nương nơi tánh mạng mà tánh mạng do nơi huyết khí, huyết khí giúp đỡ tinh thần hễ tinh thần sung túc thì sự nhớ tưởng sâu xa, còn huyết khí dung hoà đầy đủ thì thân thể càng cải mạnh dạng, tánh mạng vững vàng. Bởi vậy người sanh ra phần nhiều lúc nhỏ vì đều tình tệ sắc dục không chừng, hoặc lo lắng quá độ, mỏi mỏi hay gắng sức nhọc lòng, cứ chỉ thất tiết, nên phải hao kém tinh thần, lưng vơi khí huyết, xảy ra đều tiên thiên bẩm túc hậu thiên bạc nhược, nguơn khí dần suy, nếu muốn cho thân thể hoàn toàn lại như xưa, thì phải bồi bổ huyết khí, dưỡng dưỡng tinh thần khác nào như loài cỏ cây kia gặp cơn khô héo muốn cho thanh tươi lại thì phải vung phân tưới nước cho kịp thì ắt trở nên thạnh mậu tốt tươi mà đơm bông trổ trái, vì vậy nên người mà bị suy nhược rồi thì phải bồi bổ khí huyết, vung quén tinh thần ắt đặng phấn diên niên ích thọ chưởng từ lương phương ấy là lẽ thường trong sự vệ sanh của người.

Nên Bổn-Đường gia tâm chánh xét mà chế nên phương thuốc Sâm-Nhung-Kim-Y-Song-Bổ-Hoàn nầy rất nên thần hiệu, chọn thiệt thuốc tốt và các vị tánh hoà huỡn không nóng không mát phối hiệp trúng theo phép điều dưỡng nguơn khí, bổ ít tinh thần, áo vàng bao sáp bào chế kỹ cang, công hay thượng phẩm phòng trị các chứng bịnh kể ra sau nầy:

Tinh kém huyết khô. Mình gầy vóc ốm.
Mỏi lưng tê gối. Bãi hoãi tứ chi.
Tinh thần dầm suy. Chẳng vui phòng sự.
Lao tâm tiêu tứ. Mộng mị di tinh.
Tửu sắc không chừng. Tham vui quá độ.
Xây xẩm mặt mày. Nhức đầu chóng váng.
Đêm nằm trằn trọc. Ăn uống không tiêu.
Làm việc quá nhiều. Nặng nề thân thể.
Khí mệt khí khỏe. Bịnh hậu thất điều.
Các chứng kể đây. Trị nên hiệu nghiệm.
Thuốc nầy mầu nhiệm. Bồi bổ tinh thần.
Chẳng sánh tiên đơn. So tày thuốc phật.

Thuốc bổ nầy bắt luận đờn ông đờn bà già trẻ chí dùng đều bổ khí huyết, sanh hóa tinh thần sống lâu mạnh mẻ, mới sanh con, già trở nên trẻ còn đương trẻ lại thêm sức lực mạnh mẻ, thân thể sung túc da thịt mịnh màng còn như những người suy nhược nhiều bởi bịnh hậu, (*dau mới mạnh*) yếu duối dùng luôn thuốc nầy trong một tháng chắc thấy bổi bổ thật thể mạnh dạng, tráng kiện tinh thần lại như xưa chẳng sai và lại trừ các chứng bịnh hay sẻ đến thình lình, rõ ràng là một phương thuốc vệ sanh rất hay rất quí trên đời.

Một hoàn giá..... 0$50
Trọn hộp bôn hoàn giá... 1$80

丸鳳坤科婦
Phụ-khoa-khôn-phụng-hoàn
THUỐC ĐIỀU KINH CHƯƠNG TỬ

Phàm người đờn bà đường kinh nguyệt có chừng thì đặng mạnh giỏi hằng ngày, đến gặp cơn sanh đẻ mà đặng mạnh giỏi cũng bởi nhờ nơi thân thể dung hoà khí huyết sung túc mà ra. Song ai cũng mong mỏi đều mạnh giỏi việc kinh nguyệt cho đúng kỳ và cơn sanh đẻ đặng bình an mọi sự, mà chẳng hay tìm phương giữ mình, tìm thuốc hay dùng ngăn ngừa trước cho khỏi đều hậu hoạn về sau, vì như cây cỏ mà đặng tốt tươi nhờ bởi khí âm dương hoà huỡn, còn người mà đặng mạnh mẻ là nhờ nơi khí huyết điều hoà, nên mọi người phải lo phòng trước lúc chưa bịnh, hay hơn là để gặp bịnh mới lo tìm thuốc hay. Xét cho kỹ người sanh thường hay có bịnh không chừng. Đây tóm một đều đại khái của đờn bà khi kinh nguyệt và cơn sanh đẻ là đều rất quan hệ mà nói, còn kỳ dư biết bao nhiêu chứng bịnh hay xảy đến thình lình kể sao cho xiết. Nên bổn đường có chế phương thuốc Khôn-Phụng nầy thiệt là một phương thuốc thượng hạng thuốc đã hay lại hiệp sức diệu dược và bào chế kỹ cang, bao sáp làm hoàn tánh dược mỗi mỗi đều trúng theo cách điều kinh chưởng từ rất nên thần hiệu, thiên hạ khắp dùng đã lâu, rỏ là một phương thánh dược trên đời, nếu người đương mạnh mà thường dùng thuốc nầy thì chắc mạnh giỏi luôn luôn không hay đau vặt, còn đờn bà có chồng thì mau sanh con, chí như đã có thai lại thêm bồi bổ cho an thai và giúp sức mạnh mẻ đến cơn sanh đẻ, chẳng vậy mà thôi. đầu con gái mới lớn lên dùng thuốc nầy cũng hữu hạnh lắm là thêm điều hoà đường kinh, bồi bổ khí huyết da thịt mịnh màng, thanh tươi nhan sắc, thân thể phương phi, diệt trừ bá bịnh. Thiệt là một phương thuốc vệ sanh của đờn bà.

TRỊ NHỮNG CHỨNG

1 Đờn bà khí huyết kém suy, đường kinh không tốt chậm con.
2 Đường kinh hư, hoặc khi nhiều khi ít, trồi sụt không chừng.
3 Bởi đường kinh không tốt biến ra chứng đau bụng.
4 Đường kinh bế, nghịch hành, ói máu.
5 Đường kinh xấu huyết dợt dạt hoặc đỏ bầm.
6 Huyết bạch, huyết băng, thân thể ốm o, tinh thần giã dượi.
7 Hoặc lo lắng nhiều, mệt nhọc châu thân bải hoãi.
8 Nghẹn, tức đau lưng mỏi gối, ăn không tiêu, nhức đầu, bụng dạ bàn hoàn, mặt mày xây xẩm.
9 Thai bịnh, máy động chẳng êm thận thể mỏi tê tứ chi phát thũng.
10 Lúc sanh đẻ huyết dư còn lại, hoặc nhao (*thai y*) ra không hết mà sanh bịnh.

Các chứng nói trên đây dùng đến thuốc **Khôn-Phụng** *nầy tức thì lành đã.*

Mỗi một hoàn giá..... 0$40
Nguyên một hộp 4 hoàn giá. 1$50

CÁO BẠCH

Nguyên tiệm tôi đã khai sáng từ năm 1868 đến nay, chuyên chế rõng các thứ thuốc hay thần hiệu, đều có đóng cái nhãn **Mẫu-đơn-phụng** làm tin, có gởi bán trong các tỉnh Nam-kỳ, xin chư quí-vị có dùng phải nhìn cho kỹ, ắt khỏi lầm đồ giả-mạo, còn như chư-vị ở xa chợ nhằm chỗ không có, mà muốn dùng thuốc của tôi, hoặc mua về bán, xin viết thơ cho tiệm tôi rỏ, thì tôi sẻ gởi thuốc lập tức, mà gởi *contre remboursement*, nghĩa là đem tiền đưa nhà thơ mà lảnh thuốc, còn để bao thơ như vầy: **M. A. Anh, rue Amiral Roze n° 55 Saigon.** Vốn tôi bằng giữ một lòng chắc chắn (Tiên nghĩa nhi hậu lợi)

Ích-nguơn-Đường.

MỸ KÝ

Tiệm họa chơn dung và khắc con dấu
Ở đường Turc, số 16
NGANG NHÀ HÀNG MOTTET, SAIGON

Kính cáo cùng quí khách đặng hay, tại tiệm tôi có lam *má đá bằng đa cẩm thạch đá xanh Tonkin* có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mủ thun bằng cây, chạm bản đồng cùng hoa điểu thảo mộc theo lá nhân hiệu, vân vân....

Mộ bia chạm bản đá cẩm thạch.

Có thợ *họa chơn dung nhắm hình người* mà về bằng dầu sơn vô bố, nước thuốc, mực Tàu, viết chì than, hoạ biển liền và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.

TRƯƠNG-NGỌC-GIU *cẩn khải.*

QUỲNH-MỸ

NGUYỄN-NGỌC-CƯ
Số 20, Đường Amiral-Courbet
(CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, củi, nước-mắm, tắm, cám, trà-hột, trà-tàu, thuốc hút cùng các vật dùng khác.

Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm nầy bán ròng nước-mắm ở tỉnh Bình-thuận ; không bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng phố, gởi giấy, thì có kẻ đem đến nhà chẳng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ nghỉ sạch sẻ tử tế. Muốn dùng cơm tử bữa ăn, hay là muốn dùng cơm tháng cũng đặng. Lại có chỗ nghỉ ngơi thong dong cho chư đồng gió chơi một phen thì xin

SẢN THỔ XEM... MẪU LẠM! MÀ RẤT KỸ CANG
TIỆM MAY
Nguyễn-hữu-Sanh
Ở gần Gare xe lửa Cầu-ông-lãnh

May đủ các thứ kiểu áo-xiêm *vân, dài*, và y phục Âu-châu (paletot) theo thức thể.

Có bán sẵn vải-bô, tơ-lụa, kiểu mới hông-la, Lược-lông Bắc, Cẩm-châu Tàu, cùng hàng Tây, hàng Nhựt-bổn, các màu sắc.

Vân, Nho, Xuyên, Lãnh (*Trung-huê*). *Nhượng Gia-dụng, thật tốt.*

Thơ, tuồng, truyện quốc-ngữ bán sỉ và bán lẻ, vân vân ! !

Nếu chư-quí-vị, muốn hỏi kiểu đề chi, xin viết thơ đề:

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH,
140, Quai de Belgique, Cầu-ông-lãnh,
SAIGON.

Kính cùng chư-vị dặng rỏ:

Tiệm tôi khắc các thứ con dau bằng đồng có đủ thứ kiểu con dấu thường dùng và con dấu có ngày tháng thay đổi, hoặc con dấu in chữ nơi không phải in bằng mực, (*Timbre sec et humide dateur automatique*) có mục lục các thứ con dấu để quí-khách lựa dùng và để giá tiền rất rẻ. Xin quí-khách chiếu cố, tôi rất cam ơn lòng nhiệt-thành.

T.-KHANH-LONG
Graveur
149, rue Catinat, Saigon

CỘT TRÀM và CỪ TRÀM

Kính cùng Lục-châu chư quân-tử rỏ: Tại vựa tôi có trữ đủ thứ Caïcông Tràm và Caïcông giá, dài vân nhỏ lớn đủ thứ đủ hạng, để dùng mà âm nền nhà, hay là đóng cừ cũng được, như Liệt-vị muốn mua bao nhiêu hoặc hạng nào thứ nào xin viết thơ cho tôi mà thương lượng giá cả trước cho xong, thì tôi sẽ cho ghe chở đến nhà cho Liệt-vị.

Nay kính
TRẦN-TẤN-TÀI
(Marchand de bois à Rachgia.

NAM-HỒNG-PHÁT
KHÁCH SẠN
ở đường Boulevard Bonnard, số 106 ngang Gare xe lửa nhỏ Saigon-Cuvap, tại chợ mới Saigon.

Bán rượu tây và nấu nu máy, đồ entrance và đồ alcool.

Có cho mướn phòng ngủ mạnh sẻ rộng mát, giá rẻ.

Quí-quan, quí-khách ở xa muốn mua hột cây chi thì tôi mua giùm, miễn kỷ lưỡng gởi tới chỗ ở mấy ông.

Huỳnh-như-Kỳ.

NGUYỄN-VĂN-MÍT
49, Rue d'ormay, 49,
SAIGON

Kính cáo cùng chư quí-hữu đặng rỏ. Nay tôi mới mở một cái tiệm ban nón Langsa đủ thứ, kiểu lớn nhỏ và đủ thứ màu thật tốt nhứt hạng, tại tiệm tôi có một người làm giày ban nón rất khéo và ăn rẻ hơn các nơi. Xin quí hữu đợi gót ngọc đến tiệm tôi chơi, trước là coi cho vừa lòng, sau giúp giùm cho đồng-ban. Xin quí-hữu vui lòng đến xem thì rỏ.

Như quí-hữu ở các nơi có muốn mua đồ thì gởi thơ cho tôi thì tôi sẽ gởi đồ lập tức.

HAY LẮM! HAY LẮM!!

Nhân nguyệt vấn đáp

(LA LUNE ET LA FOÈTE)

Traduction libre

PAR

NGUYỄN-CÔNG-HOÀ

Giá mỗi cuốn..... **0$30**

Các tiệm sách ở Saigon đều có bán.

Tại Báo-quán Nông-Cổ Mín-Đàm cũng có bán.

GIÁ 0$40

ĐỒNG ÂM TỰ VỊ

Có phụ thêm những chữ không phải đồng âm mà khó viết

DICTIONNAIRE DES HOMONYMES

ANNAMITES

Accompagné d'un appendice comprenant tous les mots difficiles à écrire

PAR

Nguyễn-văn-Mai

Professeur d Annamite au Collège Chasseloup-Laubat
Membre du Comité de Perfectionnement de l'Enseignement indigène en Cochinchine

Trong sách này có đủ những chữ khó viết, hoặc chữ Đồng âm cùng chữ không nhầm Đong âm, mà phải viết **hỏi** hay là **ngã**, hoặc viết **d** hay **g** ở trước, **c** hay là **t** có **g** hay là không **g** ở sau.

Nhơn có lời châu thị của quan Đốc-học chánh, ngày 31 Août 1916, dạy rằng: « *Đến các khoa thi tới đây, thì trong những bài học về tiếng Annam quan giam khảo chấm vở hết sức nghiêm* ». Vậy nên tôi ngụ ý dọn bổn nầy, ngỏ hầu giúp các trò viết chữ quốc-ngữ cho trúng theo Tự điển Gembrel và Paulus Của. Hễ có nghi ngại chữ nào, lật quyển nầy ra mà coi, thì viết không sai.

Bán tại tiệm Quỳnh-Mỹ, 20, rue Amiral Courbet (Chợ Bến-thành mới, và các nhà in và bán sách Annam tại Saigon.

VỰA LỚN TRỮ ĐỒ VẬT THỰC

NHỮNG NGƯỜI KẾ NGHIỆP HÃNG MOTTET VÀ CÔNG-TY

H. BLANC và HAUFF

Đường Catinat, SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ve)

Nước PERRIER

Như **Soda**, *mua nguyên thùng và ve, ve lớn, ve phân nữa và ve góc tư.*

Sữa hiệu CON GẤU

Sữa tươi tốt như mới vắt ra

SỮA ĐẶC NGỌT CONDENSÉ

Sữa đặc không đường condensé

Váng sữa béo lén

Sữa bò hiệu CON GẤU tại hành Suisse làm ra

Giấy hút thuốc hiệu CHAUVE-SOURIS

Máy viết chữ hiệu *UNDERVOD*, viết rõ ràng lắm.

Bijouterie Saigonnaise

TIỆM MINH-THÀNH HÒA BÁN ĐỒ NỮ-TRANG

23, Rue Schroeder, 23 — Saigon

Kính lời cho lục-châu chư quí-khách đặng rõ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ nữ-trang theo kiểu kiêm-thời, rất nên xinh đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder số 23. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ nữ-trang ở Chợlớn, đường Thủy-binh (Rue des Marins) số 186, tục danh là hàng cá áo-nú, nên tôi thường hiểu ý quí-bà quí-cô ưa dùng đồ nhẹ nhàn và huê-mỹ.

Từ khi tôi mở 2 căn tiệm ấy đến nay cũng nhờ ơn quí-bà chiếu cố cho người đồng-bang nên việc, tôi rất cảm ơn, ngày nay mà trong lục-châu hiệp hùng, lập tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy làm vui mừng cho các ông và cầu xin cho các ông cho mau thành tựu.

Nay kính,

NGUYỄN-VĂN-LẮC dit BÍY-KHỎE.